

PRIPOROČILO KOMISIJE (EU) 2019/1660**z dne 25. septembra 2019****o izvajanju novih določb o merjenju in obračunavanju Direktive 2012/27/EU o energetske učinkovitosti**

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 292 Pogodbe,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Unija je zavezana razvoju trajnostnega, konkurenčnega, varnega in razogljčenega energetskega sistema. Energetska unija določa ambiciozne cilje Unije. Njeni cilji so zlasti: (i) zmanjšati emisije toplogrednih plinov za vsaj 40 % do leta 2030 v primerjavi z letom 1990, (ii) povečati delež porabe energije iz obnovljivih virov na vsaj 32 % ter (iii) zagotoviti prihranke energije in izboljšati energetske varnost, konkurenčnost in trajnostnost Unije. Direktiva 2012/27/EU Evropskega parlamenta in Sveta⁽¹⁾ (v nadaljnjem besedilu: DEU), kakor je bila spremenjena z Direktivo (EU) 2018/2002 Evropskega parlamenta in Sveta⁽²⁾, kot cilj na področju energijske učinkovitosti določa vsaj 32,5-odstotne prihranke na ravni Unije do leta 2030.
- (2) Ogrevanje in hlajenje sta najpomembnejša vira porabe končne energije ter predstavljata približno 50 % skupnega povpraševanja po energiji v Evropski uniji. 80 % te energije se uporabi v stavbah. Zato bo doseganje energetskih in podnebnih ciljev Unije zelo odvisno od prizadevanj Unije v zvezi s prenovo stavbnega fonda ter spodbujanjem optimalnejšega delovanja in uporabe stavb.
- (3) Z jasnimi in pravočasnimi informacijami ter obračuni za električno energijo, ki temeljijo na dejanski porabi, lahko porabniki aktivno sodelujejo pri zmanjševanju potreb po energiji za ogrevanje in hlajenje. Več kot 40 % stanovanj v Uniji se nahaja v večstanovanjskih stavbah ali dvojčkih, od katerih jih ima veliko skupne sisteme za zagotavljanje ogrevanja prostorov ali za pripravo tople sanitarne vode. Točne, zanesljive, jasne in pravočasne informacije o porabi energije so zato pomembne za uporabnike v takih stanovanjih, ne glede na to, ali so v neposrednem, individualnem pogodbenem razmerju z dobaviteljem energije ali ne.
- (4) DEU je zakonodajni akt na ravni Unije, ki obravnava merjenje in obračunavanje dobave toplotne energije. Leta 2018 je bila DEU spremenjena. Eden od ciljev te spremembe je bilo pojasniti in okrepiti veljavna pravila v zvezi z merjenjem in obračunavanjem.
- (5) Pojasnila vključujejo uvedbo pojma „končni porabnik“ poleg pojma „končni odjemalec“, ki je že uporabljen v DEU, da se pojasni, da imajo pravice do informacij o obračunavanju in porabi tudi porabniki brez sklenjenih individualnih ali neposrednih pogodb z dobaviteljem energije, ki se uporablja za skupne sisteme za ogrevanje, hlajenje ali pripravo sanitarne tople vode v večstanovanjskih stavbah.
- (6) Spremembe prav tako izrecno navajajo zahtevo, da morajo države članice objaviti merila, metodologije in postopke, ki se uporabljajo za odobritev izjeme od splošne zahteve za individualno merjenje v večstanovanjskih stavbah, ter pojasniti brezpogojno zahtevo za individualno merjenje sanitarne tople vode v stanovanjskih delih novih večstanovanjskih stavb.
- (7) Glede na to, kako pomembna so za spodbujanje poštenih izidov in vzpostavitev ustreznih spodbud med uporabniki večstanovanjskih in večnamenskih stavb, Direktiva (EU) 2018/2002 državam članicam nalaga tudi vzpostavitve preglednih in javno dostopnih pravil o delitvi stroškov za take stavbe.
- (8) Revidirana DEU vsebuje tudi jasnejše zahteve za koristnejše in popolnejše informacije o obračunavanju na podlagi podatkov o porabi glede na podnebje, da bi se okrepil učinek merjenja in obračunavanja z vidika spremembe v ravnanju, ki bi ju zahteve lahko povzročile. To vključuje zadevne primerjave in nove elemente, kot so informacije o povezani mešanici virov energije in emisijah toplogrednih plinov ter o razpoložljivih pritožbenih postopkih ali mehanizmih za reševanje sporov.

⁽¹⁾ Direktiva 2012/27/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o energetske učinkovitosti, spremembi direktiv 2009/125/ES in 2010/30/EU ter razveljavitvi direktiv 2004/8/ES in 2006/32/ES (UL L 315, 14.11.2012, str. 1).

⁽²⁾ Direktiva (EU) 2018/2002 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o spremembi Direktive 2012/27/EU o energetske učinkovitosti (UL L 328, 21.12.2018, str. 210).

- (9) Hkrati je cilj strožjih zahtev za pogoste informacije o obračunu ali porabi, kadar so naprave z daljinskim odčitavanjem kombinirane s pravili, ki zagotavljajo postopen prehod na števec ali delilnike stroškov ogrevanja z daljinskim odčitavanjem, vsem končnim porabnikom sčasoma zagotoviti bolj pravočasne in pogostejše informacije.
- (10) Države članice naj bi zakone in druge predpise, potrebne za prenos določb Direktive (EU) 2018/2002, povezanih z merjenjem in obračunavanjem, sprejele najpozneje 25. oktobra 2020.
- (11) DEU državam članicam omogoča polje proste presoje pri prenosu in izvajanju revidiranega sklopa zahtev v zvezi z merjenjem in obračunavanjem, saj jim dovoljuje, da to storijo na način, ki najbolj ustreza njihovim nacionalnim okoliščinam, vključno s podnebnimi razmerami, modeli najemnih razmerij in lastništva nad nepremičninami ter stavbnimi fondi. To priporočilo pojasnjuje spremenjene zahteve in prikazuje, kako je mogoče doseči cilje Direktive. Cilj je zlasti zagotoviti enotno razumevanje DEU v državah članicah pri njihovem oblikovanju ukrepov za prenos.
- (12) Smernice iz tega priporočila dopolnjujejo in delno nadomeščajo smernice, ki jih je Komisija v preteklosti izdala v zvezi s členi 9 do 11 DEU ⁽³⁾.
- (13) To priporočilo ne spreminja pravnih učinkov DEU in ne posega v zavezujočo razlago DEU, kot jo je podalo Sodišče. Osredotoča se na določbe v zvezi z merjenjem in obračunavanjem ter zadeva člene 9a, 9b, 9c, 10a in 11a DEU in Prilogo VIIa k DEU –

SPREJELA NASLEDNJE PRIPOROČILO:

Države članice bi morale pri prenosu zahtev iz Direktive (EU) 2018/2002, določenih v členih 9a, 9b, 9c, 10a in 11a DEU in v Prilogi VIIa k DEU, upoštevati smernice iz priloge k temu priporočilu.

V Bruslju, 25. septembra 2019

Za Komisijo

Miguel ARIAS CAÑETE

Član Komisije

⁽³⁾ COM(2013) 762 final in SWD(2013) 448 final, Bruselj, z dne 6. novembra 2013.

PRILOGA

1. UVOD

1.1 Pravni okvir in okvir politike

Členi 9, 10 in 11 Direktive 2012/27/EU o energetske učinkovitosti (v nadaljnjem besedilu: DEU) ter njena Priloga VII zajemajo merjenje in obračunavanje individualne porabe energije. Spremembe, povezane z merjenjem in obračunavanjem, uvedene z revizijo DEU z direktivo o spremembi ⁽¹⁾, zajemajo predvsem:

- dodajanje novih predpisov, posebej veljavnih za toplotno energijo, in sicer členov 9a, 9b, 9c, 10a in 11a ter Priloge VIIa, in
- odstranitev toplotne energije s področja uporabe prvotnih določb DEU (členi 9, 10 in 11 ter Priloga VII).

Kar zadeva merjenje in obračunavanje električne energije, je bil obstoječi pravni red EU prečiščen v okviru prenovitve direktive o trgu z električno energijo, ki je bila sprejeta tudi v okviru svežnja Čista energija za vse Evropejce.

Kar zadeva plin, je zakonodajalec (Evropski parlament in Svet) v okviru revizije DEU v člen 24(14) vključil klavzulo o pregledu, da bi zagotovil, da se podobne spremembe obravnavajo na podlagi ocene ali predloga Komisije najpozneje do 31. decembra 2021.

Skratka, revidirana DEU znatno spreminja določbe o merjenju in obračunavanju, kar zadeva zahteve, ki veljajo za toplotno energijo. Določbe za električno energijo ostajajo nespremenjene, dokler 1. januarja 2021 ne začnejo veljati nove določbe prenovljene direktive o trgu z električno energijo ⁽²⁾; določbe za plin ostajajo nespremenjene, dokler oziroma če zakonodajalec ne sprejme nadaljnjih sprememb.

1.2 Področje uporabe in namen tega dokumenta

Cilj tega priporočila je pospešiti učinkovito in usklajeno uporabo določb DEU o merjenju in obračunavanju toplotne energije. Priporočilo delno dopolnjuje in delno nadomešča že objavljene smernice Komisije.

Navodilo Komisije iz leta 2013 v zvezi s členi 9 do 11 ⁽³⁾ ostaja relevantno za električno energijo in plin, saj prvotne določbe DEU v zvezi z električno energijo in plinom za zdaj ostajajo veljavne. V zvezi s toplotno energijo pa se je veliko spremenilo oziroma je bilo razjasnjeno, zato bo navodilo iz leta 2013 po izteku roka za prenos revidiranih določb (25. oktober 2020) le delno relevantno ⁽⁴⁾.

Komisija je objavila tudi posebne smernice za individualno merjenje toplotne energije v večstanovanjskih stavbah ⁽⁵⁾. Splošen pristop teh smernic ostaja veljaven, prav tako tudi veliko njenih priporočil.

⁽¹⁾ Direktiva (EU) 2018/2002.

⁽²⁾ Prim. člena 70 in 73 Direktive (EU) 2019/944 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o skupnih pravilih notranjega trga električne energije in spremembi Direktive 2012/27/EU (UL L 158, 14.6.2019, str. 125).

⁽³⁾ SWD(2013) 448 final, Bruselj, z dne 6. novembra 2013, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1416394987283&uri=SWD:2013:448:FIN>.

⁽⁴⁾ Zlasti so za nove določbe o toplotni energiji relevantna načela iz odstavkov 19–26, 50–54 in 56 navodila iz leta 2013.

⁽⁵⁾ Guidelines on good practice in cost-effective cost allocation and billing of individual consumption of heating, cooling and domestic hot water in multi-apartment and multi-purpose buildings (*Smernice za dobre prakse na področju stroškovno učinkovite delitve stroškov in obračunavanja individualne porabe ogrevanja, hlajenja in sanitarne tople vode v večstanovanjskih in večnamenskih stavbah*), empirica GmbH – Communication and Technology Research, Simon Robinson, Georg Vogt, december 2016 <https://ec.europa.eu/energy/en/studies/specific-guidance-sub-metering-thermal-energy-multi-unit-buildings-implementation-articles-9>.

1.3 Pregled sprememb v zvezi z merjenjem in obračunavanjem toplotne energije

Glavne spremembe, uvedene z revidirano DEU za zahteve za merjenje in obračunavanje dobavljene toplotne energije, so:

- uvedba pojma „končni porabniki“ poleg obstoječega pojma „končni odjemalci“. Namen je zlasti pojasniti, da imajo pravice do informacij o obračunavanju in porabi (člen 10a) tudi porabniki, ki nimajo sklenjenih individualnih ali neposrednih pogodb z dobaviteljem energije, ki se uporablja za skupne sisteme za ogrevanje, hlajenje ali pripravo tople vode v večstanovanjskih in večnamenskih stavbah,
- jasnejše razlikovanje med merjenjem in individualnim merjenjem (člen 9a oziroma 9b),
- izrecna zahteva, da morajo države članice objaviti merila, metodologije in postopke, ki se uporabljajo za odobritev izvzetij od splošne zahteve za individualno merjenje v večstanovanjskih in večnamenskih stavbah (člen 9b(1)),
- pojasnjena brezpogojna zahteva za individualno merjenje sanitarne tople vode v stanovanjskih delih novih večstanovanjskih in večnamenskih stavb (člen 9b(2)),
- nova obvezna zahteva, da morajo imeti države članice vzpostavljena pregledna in javno dostopna pravila o delitvi stroškov (člen 9b(3)),
- uvedba zahteve v zvezi z daljinskim odčitavanjem za števec in delilnike stroškov ogrevanja (člen 9c),
- okrepljene zahteve za pogoste informacije o obračunu in porabi, kadar so na voljo naprave z daljinskim odčitavanjem (dvakrat ali štirikrat letno od 25. oktobra 2020 in mesečno od 1. januarja 2022) (člen 10a in Priloga VIIa),
- uvedba koristnejših in popolnejših informacij o obračunu na podlagi podatkov o porabi glede na podnebje ter vključno z zadevnimi primerjavami in novimi elementi, kot so informacije o povezani mešanici virov energije in emisijah toplogrednih plinov ter o razpoložljivih pritožbenih postopkih ali mehanizmih za reševanje sporov (Priloga VIIa).

2. OBVEZNOST ZA MERJENJE (ČLEN 9a)

Novi člen 9a ima dva odstavka, od katerih vsak nadgrajuje podobno zahtevo iz prvotne DEU, in sicer prva pododstavka člena 9(1) in 9(3). Skupaj pomenita splošno obveznost merjenja dobave toplotne energije.

Člen 9a(1) vsebuje splošno zahtevo, da morajo imeti končni odjemalci⁽⁶⁾ na voljo števec⁽⁷⁾, ki natančno prikazujejo njihovo dejansko količino porabljene energije. V nasprotju s prvotnim členom 9(1) DEU ta zahteva ni z ničemer pogojena. Določba ne vključuje zahteve, da mora števec prikazovati informacije o dejanskem času porabe.

Člen 9a(2) vsebuje bolj specifično zahtevo, da se števec namesti na toplotni izmenjevalnik ali na mesto oddaje, kadar se stavba s toplotno energijo oskrbuje iz centralnega vira, ki oskrbuje več stavb, ali iz sistema daljinskega ogrevanja ali daljinskega hlajenja.

Ta določba je vsebovana že v členu 9(3) prvotne DEU.

⁽⁶⁾ V členu 2(23) je končni odjemalec opredeljen kot fizična ali pravna oseba, ki kupuje energijo za lastno končno rabo.

⁽⁷⁾ Člen 9a v primerjavi s členom 9 ne omenja „individualnih“ števcov. Ta razlika ne spreminja področja uporabe zahteve ter je namenjena le krepitvi jasnejšega razlikovanja med merjenjem in individualnim merjenjem ter med končnimi odjemalci in končnimi porabniki. V revidirani DEU se izraz „individualen“ uporablja zlasti v kontekstu individualnega merjenja.

V več primerih se zahteve iz omenjenih določb prekrivajo in vodijo do istega izida: to velja, kadar je končni odjemalec s toplotno energijo oskrbovan izključno za namene, povezane z eno stavbo (običajno za ogrevanje prostorov in pripravo sanitarne tople vode). To velja tudi, kadar je stavba razdeljena na več enot, od katerih ima vsaka svoj lasten toplotni izmenjevalnik/razdelilno postajo ter je uporabnik vsaki enoti končni odjemalec z lastno neposredno pogodbo z omrežjem za daljinsko ogrevanje/hlajenje⁽⁸⁾. V obeh primerih člena 9a določa, da je treba števec namestiti na mesto oddaje/toplotni izmenjevalnik za vsak posamezen prostor končnega odjemalca.

Zahteve pa se tudi dopolnjujejo. Poraba lahko načeloma poteka zunaj stavbe, na primer za namene procesne toplote v industrijskem obratu. V skladu s členom 9a(1) je treba meriti tudi tako dobavo. Podobno lahko nekateri končni odjemalci prejemajo dobavo za več stavb. Na primer, končni odjemalec lahko prejema dobavo v več stavbah iz istega omrežja za daljinsko ogrevanje. Če so stavbe z omrežjem povezane prek enega samega mesta, je v skladu s členom 9a(1) potreben le en števec. Vendar pa je v takih primerih namen člena 9a(2) zagotoviti, da se določi tudi individualna poraba vsake stavbe⁽⁹⁾. Drug primer bi lahko bila velika lokacija, recimo vojaška baza, ki ima lastno napravo za dobavo ogrevanja, hlajenja ali sanitarne tople vode več stavbam na lokaciji. V tem primeru bi se uporabil člen 9a(2) (in ne člen 9a(1)).

Rešitve, ki zajemajo sisteme za shranjevanje toplote, lahko povzročijo določene negotovosti glede uporabe člena 9a. Primer tega je lahko situacija, ko se več kot enemu končnemu odjemalcu, končnemu porabniku ali stavbi, povezani s sistemom za shranjevanje toplotne energije v vodonosniku (ATES), toplota dobavlja iz skupnega plitvega podzemnega geotermalnega vira. V tem primeru sistem ne velja nujno za daljinsko ogrevanje v skladu s členom 9a(1)⁽¹⁰⁾ niti za centralni vir ogrevanja ali sanitarne tople vode v skladu s členom 9a(2), pod pogojem, da:

- se toplota dobavlja pri temperaturi, ki jo je treba zvišati s posameznimi toplotnimi črpalkami, da se lahko uporabi za ogrevanje prostorov ali pripravo sanitarne tople vode, in
- energija, potrebna za delovanje toplotnih črpalk, ni del storitve, jo pa plača vsak končni odjemalec ali končni porabnik posebej⁽¹¹⁾.

V tem primeru merjenje nizkotemperaturne toplote po členu 9a ni potrebno.

Podobno v primeru, če je tak sistem reverzibilen in zagotavlja tudi hlajenje, merjenje hlajenja, pridobljenega iz podzemnega vira, po členu 9a ni potrebno, če je tako delovanje potrebno za sezonsko regeneracijo toplotnega vira in če se vir hlajenja regenerira izključno s (sezonsko) izmeničnimi operacijami ogrevanja/hlajenja⁽¹²⁾.

Posebni premisleki so morda nujni tudi v primerih, ko se toplotna energija v obliki že pripravljene sanitarne tople vode dobavlja iz sistema za daljinsko ogrevanje ali podobnega zunanega vira v večstanovanjsko ali večnamensko stavbo, kjer so uporabniki individualni končni odjemalci dobavitelja. V tem primeru in glede na to, da DEU ne določa, ali je za sanitarno toplo vodo potreben toplotni števec ali števec za vodo, lahko načeloma zadostujejo števci za vodo v posameznih stanovanjih, če se šteje, da so mesta odjema vodovodne pipe ali dovodi v vsakem stanovanju/enoti. Vendar se v tem primeru predpostavi, da je za toplotne izgube, do katerih pride do mest odjema v stavbi, izključno odgovoren dobavitelj energije. Če to ni tako in glede na to, da so izgube toplotne energije v omrežjih za daljinsko ogrevanje lahko precejšnje, bi bilo treba toplotni števec namestiti tudi na mesto, kjer se konča odgovornost dobavitelja. Drugače končni odjemalci ne bodo mogli določiti, ali se obračun sklada z dejansko porabo energije: dobavitelj lahko zatrjuje, da je do izgub prišlo znotraj stavbe, za kar sam ni več odgovoren, brez toplotnega števca pa ni mogoče preveriti, v kolikšni meri to drži.

⁽⁸⁾ Taki primer niso zelo pogosti, se pa pojavljajo. Pogosteje se zgodi, da je več končnih porabnikov, a le en končni odjemalec — prim. tudi oddelek 7.1.

⁽⁹⁾ Opozoriti je treba, da za namestitev takih števcov na ravni stavb ne bi smelo biti odgovorno podjetje za daljinsko ogrevanje, ampak lastnik ali upravnik zgradbe.

⁽¹⁰⁾ V DEU daljinsko ogrevanje ni opredeljeno, v skladu z direktivo o energiji iz obnovljivih virov pomeni „distribucijo toplotne energije v obliki pare, vroče vode ali [...] iz centralnih ali decentraliziranih proizvodnih virov prek omrežja do več zgradb ali zemljišč za namene ogrevanja ali hlajenja prostorov ali za procesno ogrevanje ali hlajenje“.

⁽¹¹⁾ Ker ima toplotna energija, pridobljena iz plitvega podzemnega geotermalnega vira, načeloma nizko temperaturo, pri kateri energija neposredno ni uporabna (razen če je kombinirana s toplotno črpalko) za tipične rabe energije (ogrevanje prostorov, priprava sanitarne tople vode, procesno ogrevanje), velja, da se ne obravnava nujno kot daljinsko ogrevanje ali „vir ogrevanja ali sanitarne tople vode“. V zvezi s členom 9a(2) taka razlaga velja še toliko bolj, če so uporabljene toplotne črpalke (s pomočjo katerih toplotna energija iz podzemnega vira postane uporabna) plačane individualno, kajti v tem primeru kritična komponenta storitve ogrevanja ne izhaja iz centralnega vira.

⁽¹²⁾ V teh okoliščinah velja, da upravljavec sistema hlajenja ne dobavlja iz omrežja, temveč gre za začasno uporabo naprave za shranjevanje, s čimer se zagotavlja ogrevanje v hladnejših obdobjih.

3. OBVEZNOST ZA INDIVIDUALNO MERJENJE (ČLEN 9b(1))

Kot je pojasnjeno v uvodni izjavi 31 direktive o spremembi, bi morale pravice, povezane z obračunom in informacijami o obračunu ali porabi, veljati za porabnike ogrevanja, hlajenja ali sanitarne tople vode, dobavljene iz centralnega vira, tudi kadar ti nimajo neposrednega individualnega pogodbenega razmerja z dobaviteljem energije. Da bi se pojasnil ta vidik zakonodaje, je bil uveden pojem „individualno merjenje“, ki se nanaša na merjenje porabe v posameznih enotah večstanovanjskih ali večnamenskih stavb, če se take enote oskrbujejo iz centralnega vira in če uporabniki⁽¹³⁾ nimajo neposredne ali individualne pogodbe z dobaviteljem energije⁽¹⁴⁾.

V skladu s členom 9b je individualno merjenje potrebno kot splošno pravilo, in sicer pod določenimi pogoji. Bilo je že vključeno v drugem pododstavku člena 9(3) prvotne DEU, v skladu s katerim je bil rok za uvedbo individualnega merjenja 31. december 2016. Rok v revidiranem besedilu ni naveden, ker je že potekel.

Zahteva, navedena v novem členu 9b, je vsebinsko enaka zahtevi iz prvotne DEU. Je pa podanih nekaj pojasnil, ki so podrobneje navedena v nadaljevanju.

Besedilo prvega pododstavka zdaj jasneje navaja naravo pogojev, pod katerimi je individualno merjenje obvezno, in sicer „[...] če je tehnično izvedljivo in stroškovno učinkovito v smislu, da je sorazmerno glede na morebitne prihranke energije“. To se odraža tudi v uvodni izjavi 30, ki navaja, „da je odgovor na to, ali je individualno merjenje stroškovno učinkovito, odvisen od tega, ali so zadevni stroški sorazmerni z morebitnimi prihranki energije“, ter da bi „[p]ri oceni, ali je individualno merjenje stroškovno učinkovito, [...] lahko upoštevali učinek drugih konkretnih in načrtovanih ukrepov v zadevni stavbi, na primer prihodnjo prenovo“. To pojasnilo potrjuje pristop iz posebnih smernic, ki jih je objavila Komisija, da bi državam članicam pomagala pri uporabi zadevnih pogojev⁽¹⁵⁾ pri izvajanju prvotne DEU.

Določba zdaj navaja obveznost, da morajo države članice jasno določiti in objaviti „splošna merila, metodologije in/ali postopke“, na podlagi katerih se ugotovita pomanjkljiva tehnična izvedljivost ali stroškovna učinkovitost. To je prav tako skladno s pristopom iz omenjenih posebnih smernic. Komisija je vedno menila, da morajo biti države članice zelo jasne glede tega, kako pogoji postanejo delujoči in kako se uporabijo v praksi⁽¹⁶⁾.

4. POSEBNE OBVEZNOSTI ZA INDIVIDUALNO MERJENJE SANITARNE TOPLE VODE V STANOVANJSKIH DELIH NOVIH STAVB (ČLEN 9b(2))

Na splošno je individualno merjenje sanitarne tople vode nujno, če je le tehnično izvedljivo in stroškovno učinkovito, kot določa člen 9b(1). Vendar v skladu s členom 9b(2) velja strožja, brezpogojna zahteva v posebnem primeru novih večstanovanjskih stavb in stanovanjskih delov večnamenskih stavb, ki imajo centralni vir ogrevanja za sanitarno toplo vodo ali se z njo oskrbujejo iz sistemov daljinskega ogrevanja.

Utemeljitev te strožje zahteve je, da je v takšnih okoliščinah mogoče predpostaviti, da je individualno merjenje sanitarne tople vode tehnično izvedljivo in stroškovno učinkovito. Predpostaviti je mogoče tudi, da so dodatni stroški merjenja porabe sanitarne tople vode v posameznih stanovanjih v novih večstanovanjskih stavbah in v stanovanjskih delih novih večnamenskih stavb omejeni, saj je mogoče za ustrezne ukrepe poskrbeti že v fazi gradnje. Hkrati ni posebnih razlogov za predvidevanje, da se bo povpraševanje po sanitarni topli vodi sčasoma sistematično ali znatno zmanjšalo, zato je mogoče pričakovati, da bodo koristi spodbujanja učinkovitega ravnanja z obračunavanjem na podlagi porabe in povratnimi informacijami (z vidika povzročenih možnih prihrankov) ostale precejšnje.

⁽¹³⁾ Uporabniki so lahko gospodinjstva, podjetja ali drugi subjekti, ki imajo pravico uporabljati zadevne prostore.

⁽¹⁴⁾ Uporabniki, ki imajo individualne neposredne pogodbe z dobaviteljem energije, imajo take pravice, ker so končni odjemalci (tj. fizične ali pravne osebe, ki zadevno energijo kupujejo za lastno končno rabo) po členih 9a, 10a in 11a.

⁽¹⁵⁾ Glej sprotno opombo 4.

⁽¹⁶⁾ Prim. odstavek 25 v SWD(2013) 448 final.

Revidirana DEU za namene člena 9b(2) ne opredeljuje posebej, kaj je „nova“ stavba. Po eni strani lahko uporabniki novozgrajenih stavb, ki bodo prvič dane v uporabo po roku za prenos (tj. 25. oktober 2020), pričakujejo, da bo stavba opremljena z merilnimi napravami. Po drugi strani pa merjenje morda ni bilo vključeno v načrte, če so bile zahteve za izdajo gradbenih dovoljenj oddane pred začetkom prenosa v nacionalno zakonodajo. Pri prenosu te določbe bodo države članice zato morda želele oceniti, v kolikšni meri je to mogoče oziroma je izpolnitev pričakovani razumna. V vsakem primeru nove stavbe, za katere so bile zahteve za izdajo gradbenih dovoljenj oddane po roku za prenos, spadajo na področje uporabe zahteve iz člena 9b(2) in morajo biti opremljene s števci.

Zahteva omenja števec, ne določa pa, ali gre za števec za vodo ali toplotni števec. Kadar imajo posamezne enote lastno razdelilno postajo, ki zagotavlja ogrevanje prostorov in tudi energijo za pripravo sanitarne tople vode v sami enoti, ter kadar se meri skupna poraba energije vsake razdelilne postaje, je zahteva iz člena 9b(2) izpolnjena. Z drugimi besedami, kadar se sanitarna topla voda pripravlja v vsaki enoti z uporabo toplotne energije, dobavljene iz centralnega vira ali razdelilne postaje za daljinsko ogrevanje, je povezano porabo energije mogoče meriti skupaj s porabo, ki izhaja iz ogrevanja prostorov.

5. PRAVILA ZA DELITEV STROŠKOV OGREVANJA (ČLEN 9b(3))

Kadar se uporablja sistem individualnega merjenja, se za dodelitev vseh stroškov posameznim prostorom, ki jih sistem zajema, uporabijo vrednosti ali indeksi meritev, pridobljeni z odčitavanjem s posameznih naprav (bodisi števec bodisi delilnikov stroškov ogrevanja). To je mogoče narediti na več načinov in velja, da ni enega samega, najboljšega načina⁽¹⁷⁾, vsaj ne za ogrevanje ali hlajenje prostorov v tipičnem primeru večstanovanjskih ali večnamenskih stavb, kjer posamezne enote niso toplotno neodvisne druga od druge, tj. kjer toplotni tokovi, ki prehajajo skozi notranje zidove, niso nezamisljivi v primerjavi s tokovi skozi ovoj stavbe (zunanji zidovi, streha itd.).

Vendar pa uporaba metod delitve stroškov, ki veljajo za poštene in temelječe na trdnih načelih, močno izboljšuje sprejete med uporabniki. Tako, kot je priznано tudi v uvodni izjavi 32 direktive o spremembi, lahko preglednost pri obračunavanju individualne porabe toplotne energije olajša izvajanje individualnega merjenja. V prvotni DEU so bila taka nacionalna pravila izbirna in vzpostavili sta jih le dve tretjini držav članic. Revidirana DEU od držav članic zdaj zahteva vzpostavitev preglednih in javno dostopnih pravil o delitvi stroškov⁽¹⁸⁾.

Natančneje, člen 9b(3) navaja, da „[k]adar se večstanovanjske ali večnamenske stavbe oskrbujejo z daljinskim ogrevanjem ali daljinskim hlajenjem ali kadar v njih prevladujejo lastni skupni sistemi ogrevanja ali hlajenja, države članice za zagotovitev preglednosti in točnosti obračunavanja individualne porabe zagotovijo, da so vzpostavljena pregledna, javno dostopna nacionalna pravila o delitvi stroškov ogrevanja, hlajenja in porabe sanitarne tople vode v takih stavbah“. Ker je v večini, če ne celo v vseh državah članicah mogoče najti stavbe, ki izpolnjujejo vsaj enega od pogojev, bo večina držav članic, če ne celo vse, do 25. oktobra 2020 morala vzpostaviti taka pravila ali pa obstoječa pravila narediti javno dostopna.

Treba je poudariti, da ni treba, da nacionalna pravila o delitvi stroškov nujno opredeljujejo vsako podrobnost načina dodelitve stroškov. Države članice se lahko odločijo, da bodo le vzpostavile okvir, ki določa ključna načela ali parametre, regionalnim ali lokalnim organom ali celo deležnikom posameznih stavb pa prepustile nekaj prožnosti pri določitvi ali dogovoru o nadaljnjih podrobnostih.

⁽¹⁷⁾ Za razpravo in analizo načel delitve stroškov ogrevanja glej na primer Castellazzi, L., *Analysis of Member States' rules for allocating heating, cooling and hot water costs in multi-apartment/purpose buildings supplied from collective systems – Implementation of EED Article 9(3) (Analiza pravil držav članic za delitev stroškov ogrevanja, hlajenja in tople vode v večstanovanjskih/večnamenskih stavbah, ki se oskrbujejo iz skupnih sistemov – Izvajanje člena 9(3) DEU)*, EUR 28630 EN, Luksemburg: Urad za publikacije Evropske unije, 2017, ISBN 978-92-7969286-4, doi:10.2760/40665, JRC106729 <https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/analysis-member-states-rules-allocating-heating-cooling-and-hot-water-costs-multi-apartmentpurpose>.

⁽¹⁸⁾ Opozoriti je treba, da zahteva velja neodvisno od tega, ali merjenje poteka individualno, ter da bi pravila morala vključevati tudi situacije, ko posamezni podatki o dejanski porabi ali odčitani podatki iz delilnikov stroškov ogrevanja niso na voljo, ker se je individualno merjenje izkazalo za tehnično neizvedljivo ali stroškovno neučinkovito.

Ne glede na raven podrobnosti bi bilo treba pravila oblikovati tako, da zagotavljajo, da doseganje določenih ciljev, povezanih z DEU, ni ogroženo. Zlasti morajo pravila o delitvi stroškov zagotavljati, da načela obračunavanja na podlagi dejanske porabe v praksi ne ogroža prešibka povezava med odčitanimi podatki iz naprave določenega končnega porabnika in njegovim končnim obračunom. Če se pri izračunu deleža posameznih uporabnikov v skupnih stroških namenja premalo pomena posameznim odčitanim podatkom, bo nameravana spodbuda za učinkovito rabo energije ogrožena. Po drugi strani je enako pomembno, da ta povezava ni premočna v situacijah, kadar poraba vsakega porabnika ni v celoti neodvisna od porabe drugih in kadar bi izid lahko bila zelo različna delitev stroškov med posameznimi enotami stavbe. Različna delitev stroškov lahko ustvari ali poslabša razdelitev spodbud med uporabniki glede naložb v energetsko učinkovitost na ravni celotne stavbe (kot so izboljšave ovoja stavbe). Kadar so nacionalna pravila držav članic o delitvi stroškov oblikovana tako, da ne zmanjšujejo tega tveganja, Komisija meni, da bi to lahko bilo v nasprotju s členom 19 DEU, v skladu s katerim morajo države članice oceniti in sprejeti ustrezne ukrepe za obravnavo razdelitve spodbud med lastnike stavb in/ali najemnike. Kot že omenjeno, ni enega samega pravilnega načina delitve stroškov, vendar pa dobro oblikovana pravila zagotavljajo ravnovesje med posledičnimi spodbudami za uporabnike kot posameznike in kot skupnost. Pravila o delitvi, ki takega ravnovesja ne dosežejo in omogočajo ekstremne izide, lahko ogrožajo doseganje ciljev iz člena 9b oziroma člena 19. Možna orodja, ki jih nekatere države članice uporabljajo za doseganje takega ravnovesja, vključujejo dovoljene razpone za del stroškov, dodeljenih glede na posamezne odčitane podatke, zgornje meje odstopanj posameznih obračunov od povprečja za stavbo ali sisteme korekcijskih faktorjev, ki odražajo neugodne lege naravno hladnejših/bolj izpostavljenih stanovanj znotraj stavbe.

V zvezi s tem Komisija poudarja, da se obveznosti iz člena 10a, da mora obračun temeljiti na dejanski porabi ali odčitanih podatkih iz delilnikov stroškov ogrevanja, ne sme razlagati, kot da mora obračun temeljiti izključno na odčitanih podatkih iz takih naprav. V primeru večstanovanjskih in večnamenskih stavb zares obstajajo dobri, objektivni razlogi za to, da se stroški ne delijo izključno na podlagi takih odčitanih podatkov oziroma sorazmerno z njimi, vsaj ne, kar zadeva ogrevanje in hlajenje prostorov (prim. sprotno opombo 16). Konec leta 2017 sta bili pri Sodišču vložena predloga za sprejetje predhodne odločbe v zvezi z vprašanji možne pomembnosti te teme ⁽¹⁹⁾. Sklepi generalnega pravobranilca v teh združenih zadevah, predstavljeni 30. aprila 2019, izkazujejo podobne argumente v zvezi s tem ⁽²⁰⁾.

6. DALJINSKO ODČITAVANJE (ČLEN 9c)

6.1 Prehod na naprave z daljinskim odčitavanjem

V skladu s predlogom Komisije je bil poseben cilj revidirane DEU „opolnomočiti porabnike toplotne energije z boljšimi in dovolj pogostimi povratnimi informacijami o njihovi porabi, tudi z izkoriščanjem tehnološkega napredka“ ⁽²¹⁾.

V ta namen revidirana DEU vsebuje nove zahteve za spodbujanje uporabe naprav z daljinskim odčitavanjem kot ključnih omogočevalcev pogostih povratnih informacij o porabi končnim porabnikom.

Direktiva o spremembi naprave z daljinskim odčitavanjem s tehničnega vidika ne opredeljuje. V uvodni izjavi 33 Direktive (EU) 2018/2002 je navedeno, da „[p]ri napravah z daljinskim odčitavanjem dostop do individualnih stanovanj ali enot za potrebe odčitavanja ni potreben“. Vendar je to treba razumeti kot skupno minimalno lastnost naprav z daljinskim odčitavanjem, ne pa nujno kot *edino* lastnost. V uvodni izjavi 33 je navedeno tudi, da se države članice lahko „same odločijo, ali bodo tehnologije mimoidočega odčitavanja obravnavale kot tehnologije z daljinskim odčitavanjem ali ne“. To je za države članice pomembna odločitev, saj ima njihova izbira neposredne posledice za to, kako naj bi v svojo zakonodajo prenesle in izvrševale zahteve iz člena 9c in Priloge VIIa. Na primer, kadar se država članica odloči, da bo tako imenovane tehnologije mimoidočega odčitavanja obravnavala kot tehnologije z daljinskim odčitavanjem, lahko take tehnologije šteje kot zadostne za izpolnjevanje obveznosti uvedbe daljinskega odčitavanja iz člena 9c. Toda to bi pomenilo tudi, da bi bil v stavbah, opremljenih s takimi sistemi, izpolnjen pogoj, ki sproži obveznost zagotavljanja pogostih informacij v skladu s točko 2 Priloge VIIa. Z drugimi besedami, če naprava velja za napravo z daljinskim odčitavanjem za namene člena 9c, mora kot taka veljati tudi za namene točke 2 Priloge VIIa.

⁽¹⁹⁾ Glej zadevi C-708/17 in C-725/17: <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=200142&pageIndex=0&doclang=SL&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=1928887> in <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=200154&pageIndex=0&doclang=SL&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=1928887>.

⁽²⁰⁾ <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=213510>

⁽²¹⁾ Prim. oceno učinka Komisije, točka 3, str. 26 (SWD(2016) 405 final).

Nasprotno pa, če se država članica odloči, da tehnologij mimoidočega odčitavanja ne bo obravnavala kot tehnologije z daljinskim odčitavanjem, bi za skladnost s členom 9c morala zagotoviti zahtevo za namestitve drugih, naprednejših ali dodatnih naprav ali sistemov⁽²²⁾. V tem primeru bi bil pogoj, ki sproži obveznosti zagotavljanja pogostih informacij v skladu s točko 2 Priloge VIIa, izpolnjen le, ko in kjer bi bili uvedeni tovrstni sistemi.

Ko se države članice odločajo, ali naj tehnologije mimoidočega odčitavanja obravnavajo kot tehnologije z daljinskim odčitavanjem ali ne, lahko kot podlago za to odločitev uporabijo objektivne parametre, kot so vrste zadevnih energetskih storitev ali naprav, vrsta ali lokacija zadevnih stavb ter ali se naprave uporabljajo za merjenje ali individualno merjenje. Naprave mimoidočega odčitavanja je na primer mogoče obravnavati kot naprave z daljinskim odčitavanjem za namene merjenja dobave iz omrežja za daljinsko hlajenje, ne pa tudi za namene merjenja dobave iz omrežja za daljinsko ogrevanje. Kadar se države članice odločijo za razlikovanje na podlagi takih parametrov, bi morale zagotoviti, da so veljavna pravila jasna ter enostavna za sporočanje in razumevanje.

Za akterje na trgu je pomembno, da države članice sprejmejo in sporočijo svoje odločitve, ali tehnologije mimoidočega odčitavanja obravnavajo kot tehnologije z daljinskim odčitavanjem, čim prej med postopkom prenosa, v vsakem primeru pa do 25. oktobra 2020. V nasprotnem primeru lastniki stavb in ponudniki storitev, ki pripravljajo nove sisteme po tem datumu, ne bodo jasno vedeli, katere zahteve za delovanje veljajo. Če ne bo takih odločitev, se lahko seveda iz previdnosti odločijo za rešitve z daljinskim odčitavanjem, ki ne delujejo na podlagi tehnologije mimoidočega odčitavanja.

Niti predpisi niti zgornji premisleki niso namenjeni uvedbi hierarhičnega odnosa med tehnologijami na podlagi mimoidočega odčitavanja in med tehnologijami na podlagi druge komunikacijske infrastrukture. Odločitev, da se prvo navedene tehnologije obravnavajo kot tehnologije z daljinskim odčitavanjem, bi povečala izbiro naprav, ki se v zadevnih državah članicah lahko uporabijo za skladnost s členom 9c, in bi v tem smislu lahko veljala za najmanj zahtevno možnost, hkrati pa bi imela tudi posledice za skladnost s Prilogo VIIa2, ki bi bila po vsej verjetnosti zahtevnejša. Države članice bodo morda želele upoštevati, da bodo tehnologije mimoidočega odčitavanja neizbežno omejile pogostost, s katero je podatke mogoče zbirati realno in stroškovno učinkovito, kar pa nato omejuje možne dodatne storitve in posredne koristi, ki jih je mogoče pridobiti z napravami. Na primer, v omrežju za daljinsko ogrevanje, kjer se podatki o meritvah prenašajo/zbirajo samodejno vsako uro ali vsak dan, bodo taki podatki z vidika možne uporabe za optimizacijo delovanja sistema, zaznavanja napak, storitev opozarjanja itd. vredni precej več od podatkov o meritvah, ki se zbirajo vsak mesec s tehnologijami mimoidočega odčitavanja.

6.2 Naprave, nameščene po 25. oktobru 2020

Člen 9c revidirane DEU določa postopno uvedbo števcov in delilnikov stroškov ogrevanja z daljinskim odčitavanjem „[z]a namene členov 9a in 9b“, tj. ne glede na to, ali se naprave uporabljajo za merjenje ali individualno merjenje.

Prehod na naprave z daljinskim odčitavanjem se spodbuja na dva različna načina. Prvi je določen v členu 9c(1), ki določa, da morajo biti števci in delilniki stroškov ogrevanja, nameščeni po 25. oktobru 2020, naprave z daljinskim odčitavanjem. Ta zahteva na primer pomeni, da bodo morali biti števci, nameščeni po tem datumu na katerem koli novem ali obstoječem priključnem mestu v omrežju za daljinsko ogrevanje, naprave z daljinskim odčitavanjem. Prav tako to pomeni, da bodo morali biti toplotni števci, števci za sanitarno toplo vodo ali delilniki stroškov ogrevanja, nameščeni po tem datumu v okviru sistema individualnega merjenja, naprave z daljinskim odčitavanjem (vendar glej opombe v oddelku 6.3).

Člen 9c(1) navaja, da se „[p]ogoji za tehnično izvedljivost in stroškovno učinkovitost iz člena 9b(1) [...] še naprej uporabljajo“. To se ne sme razlagati, kot da je obveznost daljinskega odčitavanja, kot je določena v členu 9c(1), pogojena ali predmet takih meril. Izjava namreč pojasnjuje, da bi bili v okviru namestitve sistema za individualno merjenje v stavbi (ki je predmet člena 9b(1), na katerega se nanaša člen 9c(1)) po 25. oktobru 2020 tehnična izvedljivost in stroškovna učinkovitost še naprej veljavna razloga za izjeme od splošne zahteve za individualno merjenje, zlasti ker bi lahko zahteva za daljinsko odčitavanje, veljavna po tem datumu, v nekaterih primerih vplivala na obseg, v katerem je izpolnjeno eno ali drugo merilo. Situacija, v kateri bi bilo to relevantno, bi bila situacija, ko bi se obstoječemu sistemu

⁽²²⁾ V veliko primerih je napravo mimoidočega odčitavanja mogoče narediti „resnično“ primerno za daljinsko odčitavanje tako, da se v stavbi namesti en ali več „prehodov“. Taki prehodi zbirajo signale iz naprav in jih prek interneta ali telekomunikacijskih sistemov prenesejo v podatkovne sisteme ponudnikov storitev.

individualnega merjenja v določeni stavbi iztekla tehnična življenjska doba in bi ga bilo treba zamenjati ali pa bi se sistem nameščal prvič. V takih situacijah bi bilo upravičeno oceniti merila iz člena 9b(1), da se ugotovi, ali bi bilo individualno merjenje kot celota tehnično izvedljivo in stroškovno učinkovito, ob upoštevanju zahtev za daljinsko odčitavanje. Z drugimi besedami, sklicevanje v členu 9c(1) na pogoje iz člena 9b(1) se ne bi smelo razumeti kot ločeno pogojevanje v zvezi z značilnostmi naprave, ampak kot del splošne ocene iz člena 9b(1).

6.3 Zamenjave ali dodatki posameznih naprav za individualno merjenje v obstoječih sistemih

Pojavi se lahko specifično vprašanje v zvezi s situacijami, ko je treba obstoječo, že nameščeno napravo predčasno zamenjati, ker se je pokvarila, je izginila ali ne deluje več pravilno. Načeloma v takih primerih prav tako velja člen 9c(1). Toda če je naprava, ki jo je treba dodati ali zamenjati, ena od več naprav, ki skupaj sestavljajo sistem za individualno merjenje v stavbi, morda v določenih, posebnih okoliščinah ne bo mogoče ali smiselno zamenjati nedelujočih ali manjkajočih naprav z napravami z daljinskim odčitavanjem:

- pri sistemih delilnikov stroškov ogrevanja morajo biti za skladnost z evropskimi standardi vse naprave v določenem sistemu za individualno merjenje iste izdelave in tipa⁽²³⁾. V primeru hlapilnih delilnikov stroškov ogrevanja alternative z daljinskim odčitavanjem preprosto niso na voljo kot tehnična možnost,
- v primeru elektronskih delilnikov stroškov ogrevanja različica modela z daljinskim odčitavanjem, ki se uporablja drugje v stavbi, morda ni vedno na voljo, a tudi če bi bila, bi bila omejeno uporabna ali celo neuporabna, saj so podatki iz preostalih naprav za individualno merjenje, potrebni za sestavljanje obračunov delitve stroškov, v vsakem primeru na voljo le ob manj pogostih intervalih po ročnem odčitavanju,
- do enake situacije pride, če se v stanovanje v stavbi, opremljeni z delilniki stroškov ogrevanja, ki jih ni mogoče daljinsko odčitavati, namestijo dodatni radiatorji,
- podobna težava se lahko pojavi tudi, če se posamezen toplotni števec ali števec za toplo vodo zamenja ali doda v stavbi, v kateri se izvaja individualno merjenje in v kateri drugih števecov ni mogoče daljinsko odčitavati.

Komisija zato meni, da se v navedenih posebnih okoliščinah člen 9c(1) ne bi smel razlagati, kot da preprečuje zamenjavo posameznih naprav z napravami, ki jih ni mogoče daljinsko odčitavati, ko te tvorijo del sistema individualnega merjenja na podlagi naprav, ki jih ni mogoče daljinsko odčitavati, tudi po preteku roka iz člena 9c(1).

Po drugi strani je treba zahtevo iz člena 9c(2) (prim. s spodnjim oddelkom), da morajo biti do 1. januarja 2027 vsi naprave in sistemi opremljeni s funkcijo daljinskega odčitavanja, upoštevati tudi tam, kjer se pojavi potreba po posameznih zamenjavah v stavbi, opremljeni z napravami, ki jih ni mogoče daljinsko odčitavati; če zamenjanih naprav ni mogoče daljinsko odčitavati, se bo nevarnost, da bodo pomenile nepovratne stroške, ob približevanju roka 2027 povečala.

6.4 Obstoječi sistemi

Člen 9c(2) navaja, da se „[š]teveci in delilniki stroškov ogrevanja, ki jih ni mogoče daljinsko odčitavati, a so že bili nameščeni, [...] opremijo s funkcijo daljinskega odčitavanja ali pa se do 1. januarja 2027 zamenjajo z napravami z daljinskim odčitavanjem, razen če zadevna država članica dokaže, da to ne bi bilo stroškovno učinkovito“.

Namen te zahteve je zagotoviti, da bodo vsi končni uporabniki prostorov, v katerih poteka merjenje ali individualno merjenje, na koncu imeli koristi od naprav z daljinskim odčitavanjem – zlasti so to zagotovitev mesečnih informacij (prim. oddelek 9), ne bo jim treba biti doma, da bi odčitovalcem omogočili dostop do števca, poleg tega pa bodo, kjer je ustrezno, lahko izkoristili dodatne storitve, ki jih omogočajo take naprave (npr. opozorila pred iztekanjem tople vode).

Na podlagi tega je treba možnost odstopanja od zahteve razlagati zelo omejeno, vsa odstopanja pa morajo biti specifična ter ustrezno utemeljena in dokumentirana.

⁽²³⁾ Prim. oddelek 6.5 standarda EN834, in oddelek 6.4 standarda EN835.

Rok leta 2027 — več kot deset let od objave predloga Komisije — je bil namenjen zmanjšanju tveganja nepovratnih stroškov, ki so posledica dejstva, da bi bilo treba naprave zamenjati precej pred njihovo amortizacijo. Veliko naprav se v tem časovnem razponu tako ali tako zamenja iz tehničnih razlogov. Velika večina danes nameščenih novih delilnikov stroškov ogrevanja je elektronskih in jih je treba zaradi omejitev življenjske dobe baterij zamenjati po desetih letih. Kar zadeva številce, ima večina držav članic vzpostavljene zahteve za umerjanje, zaradi katerih je v praksi številce treba zamenjati po desetih letih ali še prej. Če so naprave starejše od deset let, se jim je že tako ali tako iztekla ekonomska življenjska doba/so bile amortizirane.

Nepovratnih stroškov, povezanih z obstoječimi napravami, zato ni mogoče obravnavati kot ustrezno utemeljitev za odstopanje od zahtev za daljinsko odčitavanje. Obstajati bi morale bolj specifične okoliščine. En primer, v katerem bi se skladnost lahko morda izkazala kot stroškovno neučinkovita, bi bila stavba iz materialov, ki preprečujejo pravilno delovanje leta 2026 razpoložljivih brezžičnih tehnologij, namestitvev žičnih alternativ pa bi bila nesorazmerno draga (npr. če je v zidovih in tleh veliko železa).

6.5 Premisleki glede preverjanja in izvrševanja

V skladu s členom 13 DEU morajo države članice določiti „pravila o kaznih, ki se uporabljajo v primeru neupoštevanja nacionalnih določb, sprejetih v skladu s členi 7 do 11“, ter sprejeti „potrebne ukrepe za zagotovitev njihovega izvajanja“. Predvidene kazni morajo biti učinkovite, sorazmerne in odvračilne.

Zaradi spremembe DEU ta obveznost zdaj zajema nekaj obstoječih in nekaj novih določb, vključno z novimi zahtevami za daljinsko odčitavanje iz člena 9c ⁽²⁴⁾.

Države članice bodo torej morale, v okviru svoje širše odgovornosti in prizadevanj za zagotavljanje učinkovitega izvajanja in izvrševanja Direktive, razmisliti tudi, kako preverjati skladnost z novimi zahtevami za daljinsko odčitavanje. Pri tem bodo morda želele razmisliti, ali bi bilo mogoče v ta namen prilagoditi katerega od obstoječih postopkov, povezanih z direktivo o energetske učinkovitosti stavb ⁽²⁵⁾, ali nacionalnih postopkov. Vendar se zahteve za daljinsko odčitavanje ne uporabljajo samo za nove stavbe (za katere so običajno potrebna gradbena dovoljenja) ali obstoječe stavbe, ki se prodajo ali dajo v najem novemu najemniku (za kar so v skladu z direktivo o energetske učinkovitosti stavb potrebne energetske izkaznice), ter se uporabljajo ne glede na velikost stavbe in ne glede na zmogljivost ogrevalnega sistema. To pomeni, da obstoječi postopki, povezani z gradbenimi dovoljenji, pregledi sistemov za ogrevanje, prezračevanje in klimatizacijo ali energijskimi nalepkami/energetskimi izkaznicami, morda ne zadostujejo za preverjanje skladnosti z novimi zahtevami.

Kar zadeva prehod na daljinsko odčitavanje pri števcih, ki se uporabljajo za namene člena 9a(1), bi ena možnost lahko bila, da bi države članice od upravljavcev sistemov za daljinsko ogrevanje in hlajenje ter upravljavcev drugih sistemov, ki s toplotno energijo oskrbujejo več stavb, zahtevale dokumentiranje skladnosti in/ali redno poročanje o deležu priključnih mest v omrežju, ki se merijo s števcem z daljinskim odčitavanjem. Ker naj bi ta delež najpozneje 1. januarja 2027 načeloma ⁽²⁶⁾ znašal 100 %, bi lahko države članice spremljale podatke in tako preverile, ali se pred iztekom roka dosega zadosten napredek v smeri skladnosti.

Za individualno merjenje bi bilo mogoče predvideti podobne obveznosti za odgovorne strani, ker pa so te odgovorne strani v državah članicah različne, odvisno od vrste najemnega razmerja ali lastništva, je lahko primerna mešanica pristopov. Kadar imajo države članice sistem identifikacije ali registracije ponudnikov storitev individualnega merjenja, lahko taki sistemi pomagajo pri identifikaciji upravljavcev, od katerih bi bilo mogoče stroškovno učinkovito zbirati informacije o vrsti opreme, nameščene v vsaki stavbi, ki jo upravljajo.

⁽²⁴⁾ Členi 9a, 9b, 9c in 10a, dodani z Direktivo (EU) 2018/2002, spadajo v omenjene „člene 7 do 11“. Prenovljena direktiva o trgu z električno energijo nadalje spreminja člen 13 DEU, da se zagotovi, da med člene, omenjene v zadevnem odstavku, spada tudi člen 11a.

⁽²⁵⁾ Direktiva 2010/31/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. maja 2010 o energetske učinkovitosti stavb (UL L 153, 18.6.2010, str. 13), kakor je bila spremenjena.

⁽²⁶⁾ Tj. razen, kjer so specifične izjeme ustrezno utemeljene in dokumentirane, prim. oddelek 6.4.

7. INFORMACIJE O OBRAČUNU IN PORABI (ČLEN 10a)

7.1 Pojma „končni porabniki“ in „končni odjemalci“

Eno od ključnih pojasnil v revidirani DEU izhaja iz uvedbe pojma „končni porabniki“ v členu 10a, ki dopolnjuje obstoječi pojem „končni odjemalci“.

V prvotni DEU je bil „končni odjemalec“ opredeljen kot fizična ali pravna oseba, ki kupuje energijo za lastno končno rabo⁽²⁷⁾. Vendar pa se je področje uporabe te opredelitve razlagalo različno. Komisija je v svojem navodilu iz leta 2013 navedla, da bi bilo treba kot končne porabnike obravnavati tudi posamezne končne uporabnike/gospodinjstva v večstanovanjskih stavbah s skupnimi sistemi in pogodbami za dobavo energije⁽²⁸⁾. Vendar bi se, kot je navedeno v uvodni izjavi 31 k reviziji DEU, „opredelitev pojma ‚končni odjemalec‘ [...] lahko razumela, kot da se nanaša le na fizične ali pravne osebe, ki kupujejo energijo na podlagi neposredne individualne pogodbe, sklenjene z dobaviteljem energije. Za namene ustreznih določb bi bilo zato treba uvesti pojem ‚končni porabnik‘, ki bi se nanašal na širšo skupino porabnikov in bi moral poleg končnih odjemalcev, ki kupujejo ogrevanje, hlajenje ali sanitarno toplo vodo za lastno končno porabo, vključevati tudi stanovalce individualnih stavb ali individualnih enot v večstanovanjskih ali večnamenskih stavbah, če se take enote oskrbujejo iz centralnega vira in če stanovalci nimajo neposredne ali individualne pogodbe z dobaviteljem energije.“

V ta namen se operativna zahteva iz člena 10a(1) nanaša na „končne porabnike“ in pojasnjuje, da so ti:

- (a) fizične ali pravne osebe, ki kupujejo ogrevanje, hlajenje ali sanitarno toplo vodo za lastno končno rabo (taki končni porabniki so tudi končni odjemalci, kot jih opredeljuje člen 2(23)), ali
- (b) fizične ali pravne osebe, ki stanujejo v individualni stavbi ali enoti v večstanovanjski ali večnamenski stavbi, v kateri se ogrevanje, hlajenje ali sanitarna topla voda dobavljajo iz centralnega vira, in nimajo neposredne ali individualne pogodbe z dobaviteljem energije.

Treba je poudariti, da pojem ‚končni porabniki‘ vključuje končne odjemalce. Kadar se določbe nanašajo na končne porabnike, se torej ne smejo razumeti, kot da izključujejo končne odjemalce.

To pojasnilo pomeni, da v okviru revidirane DEU od zdaj ni več nobenega dvoma, da so tudi individualno merjeni porabniki upravičeni do obračunavanja na podlagi porabe⁽²⁹⁾ in informacij o porabi.

Za namene členov 9a, 9c, 10a in 11a se lahko v okviru večstanovanjskih ali večnamenskih stavb, ki se oskrbujejo iz sistema daljinskega ogrevanja ali hlajenja ali iz podobnega centralnega vira in na podlagi ene same pogodbe z dobaviteljem energije, to, kdo je „končni odjemalec“, razlikuje glede na situacijo. Kadar ima stavba enega samega lastnika, je tak lastnik običajno, ne pa nujno, pogodbeni stranka pogodbe o dobavi, sklenjene z dobaviteljem energije. Podobno velja za primere, ko je stavba v lasti več lastnikov, združenja ali skupnosti solastnikov; ti so pogosto, a ne vedno pogodbeni stranka v razmerju do dobavitelja energije. V nekaterih primerih lastniki določene naloge prenesejo na tretje osebe ali na predstavnika, kot je podjetje za upravljanje (v nekaterih državah znano kot „syndic“), in te strani so prav tako lahko pogodbeni stranka v razmerju do dobavitelja energije. Kadar lastniki enote dajejo v najem, so lahko najemniki v pogodbenem razmerju z dobaviteljem energije ali pa tudi ne.

Države članice bodo morale pri prenosu revidirane direktive upoštevati različnost relevantnih situacij v njihovi pristojnosti. Vendar je, ne glede na to, kateri subjekt ali organ kupuje energijo v imenu uporabnikov stavbe, pomembno, da se izvajanje uredi tako, da so informacije, ki jih zahteva Priloga VIIa, zagotovljene učinkovito in jih je mogoče uporabiti tudi kot podlago za obveščanje uporabnikov vsakega stanovanja/enote. Dejstva, da se opredelitev „končnega odjemalca“ nanaša na osebo, ki energijo kupuje „za lastno končno rabo“, se na primer ne bi smelo razumeti, kot da v primerih, ko je v razmerju do dobavitelja energije za stavbo dejanska pogodbeni stranka imenovano podjetje za upravljanje ali „syndic“, ni končnega odjemalca.

⁽²⁷⁾ Člen 2(23) DEU.

⁽²⁸⁾ Glej odstavek 9 SWD(2013) 448 final.

⁽²⁹⁾ V kontekstu individualnega merjenja včasih tudi „delitev stroškov ogrevanja“.

7.2 Kdo je odgovoren za informacije o obračunu in porabi?

DEU ne določa, kdo je odgovoren za zagotavljanje informacij o obračunu in porabi iz člena 10a končnim porabnikom. V primeru končnih porabnikov, ki so tudi končni odjemalci (in energijo kupujejo od zadevnega dobavitelja energije), se zdi najbolj smiselno, da je za zagotavljanje informacij odgovoren dobavitelj energije. Nasprotno dobavitelj energije morda ni najustreznejši za obveščanje končnih porabnikov, ki z njim nimajo neposrednega ali individualnega pogodbenega razmerja. Člena 10a(3) revidirane DEU zato izrecno določa, da „[d]ržave članice odločijo, kdo je odgovoren za zagotavljanje informacij iz odstavkov 1 in 2 končnim porabnikom, ki nimajo neposredne ali individualne pogodbe z dobaviteljem energije“. To, kateri subjekti so najustreznejši za obveščanje končnih porabnikov, je odvisno od nacionalnih okoliščin in specifičnih situacij najemnih razmerij. Možni kandidati bi lahko bili lastniki stavb, upravljalci stavb, imenovana podjetja za upravljanje ali ponudniki storitev, združenja lastnikov itd. Države članice morajo pri prenosu revidirane direktive zagotoviti jasno opredelitev odgovornosti za obveščanje končnih porabnikov v vseh relevantnih situacijah.

7.3 Obračunavanje na podlagi dejanske porabe

Države članice morajo v skladu s členom 10a zagotoviti, „da so informacije o obračunu in porabi zanesljive in točne ter da temeljijo na dejanski porabi ali odčitanih podatkih iz delilnikov stroškov ogrevanja [...]“.

To besedilo je podobno, a ne enako zahtevi iz prvotne DEU, v skladu s katero so morale države članice zagotoviti, „da so informacije o obračunu [...] točne in da temeljijo na dejanski porabi“.

Vključitev „informacij o porabi“ je pomembna in odraža prožnost DEU, saj je zdaj zahtevo iz točke 2 Priloge VIIa mogoče izpolniti z zagotavljanjem pogostih informacij o obračunu ali porabi. Informacije o porabi je lažje zagotoviti, saj se nanašajo le na porabljene količine, ne pa na vključene stroške ali druge elemente informacij o obračunu.

Zakonodajalcu se je zdelo primerno dodati besede „odčitani podatki iz delilnikov stroškov ogrevanja“, da bi se odpravili dvomi o tem, ali je take odčitane podatke mogoče uporabiti kot podlago za obračun. Taki dvomi so bili izraženi, saj so delilniki stroškov ogrevanja naprave, ki omogočajo manj neposredno merjenje dobave toplote v posamezno stanovanje, v določenih specifičnih okoliščinah pa lahko veljajo za slabše kazalnike količine energije, ki jo je sistem ogrevanja dejansko spustil v zadevno posamezno stanovanje.

Vendar je, če odmislimo razlike med toplotnimi števci in delilniki stroškov ogrevanja, treba poudariti, da se zahteva, da morajo informacije o obračunu in porabi temeljiti na dejanski porabi ali odčitanih podatkih iz delilnikov stroškov ogrevanja, ne bi smela razlagati kot zahteva, da se stroški ogrevanja ali hlajenja prostorov dodelijo izključno na podlagi odčitanih podatkov iz posameznih števecov ali delilnikov stroškov ogrevanja. V kontekstu individualnega merjenja bi lahko tako početje imelo škodljive učinke v smislu poštenosti in razdelitve spodbud (glej tudi oddelek 5). S tehničnega vidika posameznih stanovanj v večstanovanjskih stavbah ni mogoče obravnavati kot toplotno neodvisne od preostalega dela stavbe. Ko med notranjimi zidovi ali tlemi/stropi pride do temperaturnih razlik, bo toplota sama po sebi prehajala med takimi konstrukcijami, saj so ti v primerjavi z zunanji zidovi stavb le redko zelo dobro izolirani. Posamezne enote se torej običajno ogrevajo ne le s pomočjo toplote, ki jo oddajajo radiatorji v sami enoti, ampak tudi, vsaj delno, s toploto, ki jo oddajajo drugi deli stavbe. Kot je že obravnavano v oddelku 5, bi morala dobro zasnovana pravila za delitev stroškov to upoštevati.

Ne glede na to, ali se dejanska emisija toplote znotraj vsake enote meri ali oceni s posameznimi števci ali delilniki stroškov ogrevanja, je dejstvo, da lahko toplota prehaja med notranjimi zidovi in tlemi/stropi, dober razlog za to, da se skupni stroški ogrevanja stavbe ne delijo izključno na podlagi odčitanih podatkov iz takih naprav. Običajna (in dobra) praksa je, da določen delež stroškov temelji na posameznih meritvah, drugi stroški pa se uporabnikom dodelijo na podlagi drugih dejavnikov (kot je delež stanovanja v skupni tlorisni površini ali ogrevani prostornini stavbe). To je tako tudi, kjer so posamezne enote opremljene s toplotnimi števci in ne delilniki stroškov ogrevanja. Običajna praksa je tudi, da si stroške ogrevanja skupnih prostorov v stavbi (stopnišče, hodniki itd.) delijo uporabniki posameznih enot. Na stroške, ki so posledica izgub iz napeljav na ravni stavbe in ogrevanja skupnih prostorov, posamezni uporabniki običajno ne morejo neposredno vplivati, države članice pa jih v okviru pravil za delitev stroškov običajno vključijo med fiksne stroške. Fiksni del celotnih stroškov ogrevanja se običajno lahko poravnava z zaračunavanjem uporabnikom glede na velikost enote, ki jo uporabljajo (npr. glede na tlorisno površino ali prostornino).

Kadar zagotovljene informacije temeljijo na odčitanih podatkih iz delilnikov stroškov ogrevanja, mora biti to narejeno tako, da je jasno in koristno za končnega porabnika. Delitev stroškov ogrevanja lahko na primer vključuje uporabo tehničnih koeficientov, povezanih z vrstami radiatorjev, in/ali korekcijskih faktorjev za lego stanovanja v stavbi. Pri informacijah, zagotovljenih končnim porabnikom, bi bilo treba upoštevati take parametre.

7.4 Samoodčitavanje

V skladu s prvotno DEU morajo države članice zagotoviti, da so informacije o obračunu točne in da temeljijo na dejanski porabi „v skladu s točko 1.1 Priloge VII“, ki določa nekatere minimalne zahteve glede tega, kako pogosto je treba zagotavljati informacije o obračunu in porabi. Člen 10 določa, da se ta obveznost „lahko izpolni s sistemom rednega samoodčitavanja končnih odjemalcev, ki odčitane podatke s števca sporočajo dobavitelju energije“. To na primer omogoča, da letni poračun temelji na odčitanih podatkih, ki jih odjemalec sporoči dobavitelju energije, ne da bi ta moral obiskati prostore in odčitati stanje števca.

Zaradi prehoda na naprave z daljinskim odčitavanjem bo samoodčitavanje sčasoma vse manj pomembno. Revidirana DEU kljub temu dopušča samoodčitavanje za toplotno energijo, vendar le v določenih okoliščinah⁽³⁰⁾. Zlasti samoodčitavanje ni dovoljeno v primeru individualnega merjenja ogrevanja prostorov na podlagi delilnikov stroškov ogrevanja. To bi pomenilo, da bi vsak porabnik moral sporočiti podatke za vsak radiator, zakonodajalcu pa se to ni zdelo niti realno niti zaželeno.

Pri merjenju ali drugih primerih individualnega merjenja, na primer ogrevanja ali hlajenja prostorov, opremljenih s toplotnimi števci, ali porabe sanitarne tople vode, je samoodčitavanje lahko načeloma dovoljeno, če zadevna država članica „tako določi“. Z drugimi besedami, podjetja za daljinsko ogrevanje, upravljavci stavb in drugi subjekti, odgovorni za zagotavljanje informacij iz člena 10a končnim porabnikom, zadevnih obveznosti ne smejo izpolnjevati s samoodčitavanjem, razen če je zadevna država članica v nacionalnih ukrepih za prenos izrecno določila to možnost.

7.5 Razpoložljivost podatkov in zasebnost

Člen 10a(2)(a) določa, da „[...] se informacije o obračunu energije in pretekli porabi ali odčitani podatki iz delilnikov stroškov ogrevanja končnih porabnikov, če so na voljo, na zahtevo končnega porabnika dajo na voljo ponudniku energetskih storitev, ki ga določi končni porabnik“. Podobno določbo najdemo v prvotni DEU, a nova določba odpravlja vse dvome o tem, ali pravica dostopa do podatkov o obračunu energije in pretekli porabi ali odčitanih podatkov iz delilnikov stroškov ogrevanja velja za situacije, v katerih se uporablja individualno merjenje. Subjekt, odgovoren za individualno merjenje – bodisi upravljavec stavbe ali ponudnik storitve individualnega merjenja ali kdor koli drug – bo tako na zahtevo moral kateremu koli posameznemu končnemu porabniku zagotoviti dostop do takih podatkov v ustrezni in uporabni obliki. Zlasti v okviru individualnega merjenja je to treba razumeti tako, da vključuje odčitane podatke iz lastnih naprav porabnika in vsoto odčitanih podatkov iz celotnega sistema, saj so odčitani podatki iz lastnih naprav koristni le skupaj z odčitanimi podatki iz celotnega sistema. Na zahtevo bi take informacije morale vključevati tudi ključne tehnične parametre, kot so faktorji nazivne moči za radiatorje, da se omogoči neodvisno preverjanje ali preverjanje verodostojnosti izračunov delitve stroškov ogrevanja.

Hkrati člen 10a(2)(a) zagotavlja, da se lahko informacije o obračunu, povezane z glavnim števcem, ki meri dobavo iz omrežja za daljinsko ogrevanje ali hlajenje v individualno merjeno večstanovanjsko ali večnamensko stavbo, neposredno dajo na voljo ponudnikom energetskih storitev⁽³¹⁾, odgovornim za individualno merjenje in delitev stroškov znotraj stavbe. To je pomembno, saj je za točno delitev stroškov potreben pravočasen dostop do skupnih vrednosti porabe. Neposreden in pravočasen dostop do informacij o obračunu, vključno z vrednostmi meritev, je še zlasti pomemben, kjer so stavbe individualno merjene z napravami z daljinskim odčitavanjem in kjer torej obstaja potreba po zagotavljanju medletnih informacij. V takih primerih lahko odjemalec omrežja za daljinsko ogrevanje/hlajenje zahteva, da se informacije, povezane z glavnim števcem, dajo na voljo ponudniku energetskih storitev po njegovi izbiri, ki je lahko podjetje, ki zagotavlja storitve individualnega merjenja.

⁽³⁰⁾ Drugi pododstavek člena 10a(1) navaja, da se lahko ta obveznost, „kadar država članica tako določi, [...] razen v primeru individualno merjene porabe na podlagi odčitanih podatkov iz delilnikov stroškov ogrevanja v skladu s členom 9b, izpolni tako, da se vzpostavi sistem, v katerem končni odjemalec ali končni porabnik sam redno odčitava in sporoča podatke s svojega števca. Samo če končni odjemalec ali končni porabnik ne sporoči odčitanih podatkov s števca za zadevno obračunsko obdobje, se obračun pripravi na podlagi ocenjene porabe ali pavšalnega zneska.“

⁽³¹⁾ Člen 2(24) DEU „ponudnika energetskih storitev“ opredeljuje kot fizično ali pravno osebo, ki opravlja energetske storitve ali druge ukrepe za izboljšanje energetske učinkovitosti v objektu ali prostorih končnega odjemalca.

Člen 10a(2)(c) določa, da morajo države članice zagotoviti, „da se v obračunu vsem končnim uporabnikom posredujejo jasne in razumljive informacije v skladu s točko 3 Priloge VIIa“. Posledice tega so podrobneje obravnavane v oddelku 9.3. V primeru končnih porabnikov brez neposredne/individualne pogodbe z dobaviteljem energije bi se moral izraz „obračun“ razlagati tudi kot računi za delitev stroškov ogrevanja ali katera koli druga ponavljajoča se zahteva za plačilo ogrevanja/hlajenja/sanitarne tople vode v imenu fizične ali pravne osebe, odgovorne za zagotavljanje takih storitev⁽³²⁾.

Nazadnje, nova določba (člen 10a(2)(d)) poudarja, da morajo države članice „spodbuja[ti] kibernetsko varnost ter zagotovi[ti] zasebnost in varstvo osebnih podatkov končnih porabnikov v skladu z veljavno zakonodajo Unije“. Ta določba sicer ne uvaja nobenih posebnih obveznosti, ki bi presegle obveznosti, ki že veljajo po zakonodaji EU (kot je Splošna uredba o varstvu podatkov⁽³³⁾), vendar izpostavlja, da so kibernetska varnost, zasebnost in varstvo podatkov pomembni tudi v okviru merjenja, individualnega merjenja, daljinskega odčitavanja in obračunavanja toplotne energije.

7.6 Dostop do informacij o obračunu in obračunov v elektronski obliki

Tako kot prvotna DEU tudi revidirana DEU državam članicam nalaga, da morajo zagotoviti, da imajo končni odjemalci možnost, da informacije o obračunu in obračune prejema v elektronski obliki (člen 10a(2)(b)). Na tem mestu je treba navesti, da se določba nanaša le na končne odjemalce in ne na končne porabnike, kar pomeni, da revidirana DEU posameznim individualno merjenim porabnikom ne daje pravice do izbire dostave v elektronski obliki. Zakonodajalec EU se je s tem namenoma izognil omejevanju svobode deležnikov, udeleženih v določeni stavbi, ali nacionalnim organom pri odločanju, kako bodo uredili dostavo informacij o obračunu in obračunov samih individualno merjenim porabnikom.

8. STROŠKI DOSTOPA DO INFORMACIJ O MERJENJU, OBRAČUNU IN PORABI (ČLEN 11a)

Novi člen 11a v revidirani DEU je skoraj popolnoma enak členu 11 v prvotni DEU. Treba pa je opozoriti na nekaj razlik.

Nova določba odraža pojasnjeni položaj individualno merjenih porabnikov in torej ne omenja le končnih odjemalcev, temveč tudi kočne porabnike (pri čemer so, ko je bilo že omenjeno, končni odjemalci podskupina končnih porabnikov, ki so širša skupina).

Novi člen tudi pojasnjuje, da odstavek 2 velja za večstanovanjske in tudi večnamenske stavbe.

Poleg tega je dodan nov odstavek 3, ki pojasnjuje, da „[z]a zagotovitev razumnih stroškov za storitve individualnega merjenja iz odstavka 2 države članice lahko s sprejetjem ustreznih ukrepov spodbudijo konkurenco v tem storitvenem sektorju, na primer priporočijo ali drugače spodbujajo uporabo razpisnih postopkov in/ali uporabo interoperabilnih naprav in sistemov, ki omogočajo lažjo zamenjavo ponudnika storitev“. Ukrepi, navedeni v tej določbi, so jasno izbirni in za države članice niso obvezni, a se je zakonodajalcu določba zdela koristna, saj navaja primere posebnih ukrepov, ki jih lahko države članice sprejmejo za spodbujanje konkurence na področju zagotavljanja storitev individualnega merjenja, da bi se zmanjšali stroški prehoda na naprave in sisteme z daljinskim odčitavanjem.

Odstavek 2 prvotnega člena 11 se je črtal, ker revidirana DEU področje uporabe krči na električno energijo in plin ter ker se je prvotni člen 11(2) nanašal le na individualno merjenje toplotne energije; zdaj ga nadomešča novi člen 11a(2).

⁽³²⁾ To vključuje zahteve za plačila ponavljajočih se bremenitev, ki vključujejo specifične stroške za energijo v stavbah, kakršne so navedene v členu 9b(1), v katerih se je individualno merjenje izkazalo za stroškovno neučinkovito ali tehnično neizvedljivo.

⁽³³⁾ Uredba (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba o varstvu podatkov) (UL L 119, 4.5.2016, str. 1) <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2016/679/2016-05-04?locale=sl>.

Poleg navedenih vsebinskih razlik je vredno omeniti še eno spremembo v zvezi s to temo. Aprila 2018 je finsko sodišče pri Sodišču vložilo predlog za sprejetje predhodne odločbe ⁽³⁴⁾. Če povzamemo, se je vprašanje nanašalo na to, ali naj se obveznost zagotavljanja brezplačnega obračuna razume kot onemogočanje popustov porabnikom, ki obračune prejema v elektronski obliki. Komisija je v navodilu iz leta 2013 ⁽³⁵⁾ navedla, da zahteva za brezplačno zagotavljanje obračuna ne onemogoča ponujanja popustov porabnikom, ki izberejo določeno metodo izdaje obračuna. Sodišče je v svoji sodbi z dne 2. maja 2019 izrazilo podobno mnenje. Sklenilo je, da je treba člen 11(1) razlagati tako, da v okoliščinah, kakršne so v postopku v glavni stvari, ne nasprotuje popustu na pristojbino za dostop do elektroenergetskega omrežja, ki ga je podjetje, ki električno energijo prodaja končnim odjemalcem, odobrilo le končnim odjemalcem, ki so se odločili za elektronski obračun.

9. ZAHTEVE ZA INFORMACIJE O OBRAČUNU IN PORABI

9.1 Letno obračunavanje na podlagi dejanske porabe

Nova Priloga VIIa določa naslednje: „Da se končnim porabnikom omogoči uravnavanje njihove porabe energije, obračunavanje poteka na podlagi dejanske porabe ali odčitanih podatkov z delilnikov stroškov ogrevanja vsaj enkrat na leto.“ Zelo podobno zahtevo je vsebovala že Priloga VII k prvotni DEU, a se besedilo v Prilogi VIIa zdaj sklicuje na končne porabnike (in zaradi tega velja za individualno merjene porabnike). Poleg tega je bila besedna zveza „bi se obračunavanje [...] moralo izvesti“, ki jo najdemo v Prilogi VII, v Prilogo VIIa nadomeščena z besedno zvezo „obračunavanje poteka“, da se izrazi zavezujoča narava zahteve. Kot je omenjeno v oddelku 7.2, je treba poudariti, da se v okviru individualnega merjenja zahteva, da morajo informacije o obračunu in porabi temeljiti na dejanski porabi ali odčitanih podatkih iz delilnikov stroškov ogrevanja, ne bi smela razlagati kot zahteva, da se stroški ogrevanja ali hlajenja prostorov dodelijo *izključno* na podlagi odčitanih podatkov iz posameznih števecv ali delilnikov stroškov ogrevanja.

Zahteva v bistvu zagotavlja, da so končni porabniki toplotne energije obveščeni o svoji dejanski porabi vsaj enkrat letno ter da se njihovo plačilo za porabljeno energijo ustrezno izračuna ali prilagodi, na primer s poračunom morebitnih razlik med dejansko dolgovanim zneskom in zneski, že plačanimi na podlagi rednih pavšalnih plačil, ki ne temeljijo na dejanski porabi ali odčitanih podatkih iz delilnikov stroškov ogrevanja.

9.2 Pogoste informacije o obračunu ali porabi

9.2.1 Situacije, v katerih se zahteva zagotavljanje medletnih informacij

Pogostost obveščanja končnih porabnikov o njihovi dejanski porabi toplotne energije je bil ključni cilj predloga za revizijo DEU in se odraža v točki 2 nove Priloge VIIa.

V skladu s prvotno DEU je bilo zagotavljanje medletnih informacij obvezno, kadar je bilo to „tehnično izvedljivo in ekonomsko upravičeno“. V revidirani DEU je ta pogoj poenostavljen, tako da zahteve veljajo, „[kadar] so nameščeni števeci ali delilniki stroškov ogrevanja z daljinskim odčitavanjem“.

Izpolnjevanje tega pogoja je treba oceniti v luči odločitve vsake države članice v zvezi z vrstami naprav, ki veljajo za naprave z daljinskim odčitavanjem (prim. oddelek 6.1).

Možno je, da ima stavba nameščene naprave z daljinskim odčitavanjem in tudi naprave, ki daljinskega odčitavanja ne omogočajo. Take situacije je treba obravnavati za vsak primer posebej.

⁽³⁴⁾ Glej zadevo C-294/18 <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=203750&pageIndex=0&doclang=SL&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=1938672>.

⁽³⁵⁾ Delovni dokument služb Komisije — Navodilo v zvezi s členi 9 do 11 glede merjenja, informacij o obračunu, stroških dostopa do informacij o merjenju in obračunu, odstavki 50 do 52 (SWD(2013) 448 final).

Primer: v večstanovanjski stavbi, ki se oskrbuje iz sistema daljinskega ogrevanja in v kateri so naprave, nameščene v vsaki enoti, delilniki stroškov ogrevanja ali števcu z daljinskim odčitavanjem, glavni števec, ki meri skupno dobavljeno ali porabljeno toploto, morda ne omogoča daljinskega odčitavanja. V tem primeru je lahko popoln izračun delitve stroškov ogrevanja načeloma mogoč le, ko so na voljo tudi odčitani podatki iz glavnega števca. Do podobne situacije lahko pride pri stavbi, ki ima skupni kotel na plin ali kurilno olje: tudi v tem primeru točna vrednost skupne porabe v vsakem medletnem obdobju morda ni na voljo, če glavni števec za plin ne omogoča daljinskega odčitavanja ali če rezervoar za kurilno olje ali gorilnik ni opremljen z merilnikom z daljinskim odčitavanjem porabe. V takih primerih je kljub temu še vedno mogoče izračunati približno delitev stroškov ogrevanja, in sicer z odčitanimi podatki iz posameznih naprav in ekstrapolacijo ocenjene vrednosti za skupno porabo. Zato bi se lahko pojavilo vprašanje, kako uskladiti zahtevo iz člena 10a(1), da „so informacije o obračunu in porabi zanesljive in točne ter da temeljijo na dejanski porabi ali odčitanih podatkih iz delilnikov stroškov ogrevanja v skladu s točkama 1 in 2 Priloge VIIa za vse končne porabnike“, z dejstvom, da je v odsotnosti medletnih vrednosti za skupno porabo (z namestitvijo števca za plin z daljinskim odčitavanjem, s pogostejšim ročnim odčitavanjem glavnega števca za plin, z namestitvijo povezanega merilnika za kurilno olje itd.) vsak izračun delitve stroškov ogrevanja lahko le približen. Komisija meni, da odsotnost medletnih odčitanih podatkov iz glavnega števca ni opravičilo za nezagotavljanje medletnih informacij o porabi individualno merjenim porabnikom, če okoliščine omogočajo razumno zanesljivo oceno/približek izračuna delitve stroškov. V takih primerih bi bilo treba preprosto navesti, da so medletne vrednosti delno ocenjene/ekstrapolirane. Vrednost medletnih informacij za porabnike bo zelo verjetno odtehtala nekoliko manjšo točnost zaradi pomanjkanja skupnih vrednosti porabe.

Po drugi strani pa, če je individualno merjena stavba opremljena z glavnim števcem z daljinskim odčitavanjem za omrežje za daljinsko ogrevanje/hlajenje, naprave za individualno merjenje v stavbi pa ne omogočajo daljinskega odčitavanja, pogoj iz Priloge VIIa(2) ni izpolnjen, kar zadeva individualno merjene končne porabnike. Nasprotno *bi bil* izpolnjen za omrežje za daljinsko ogrevanje/hlajenje in njegovega porabnika/stavbo kot celoto. V tem primeru bi bilo treba v skladu s točko 2 Priloge VIIa končnemu porabniku zagotoviti informacije na ravni stavbe.

Še en primer bi bila individualno merjena stavba, v kateri so delilniki stroškov ogrevanja naprave z daljinskim odčitavanjem, števcu za sanitarno toplo vodo pa ne. V tem primeru je vsako storitev mogoče obravnavati ločeno in se medletne informacije lahko zagotavljajo za ogrevanje prostorov, ne pa za sanitarno toplo vodo.

9.2.2 Najmanjša zahtevana pogostost

Zgoraj pojasnjena poenostavljena pogojenost pomeni, da je treba, kadar so nameščene naprave z daljinskim odčitavanjem, končnim porabnikom pogosto zagotoviti informacije, ki so lahko ali informacije o obračunu ali pa zgolj informacije o porabi. 22 mesecev po datumu začetka veljavnosti direktive o spremembi, tj. od 25. oktobra 2020 naprej, bo najmanjša zahtevana pogostost podobna pogostosti, določeni v prvotni DEU, in sicer „vsaj vsako četrletje, in sicer na zahtevo ali kadar so končni odjemalci ⁽³⁶⁾ izbrali možnost elektronskega prejemanja obračuna, sicer pa dvakrat na leto“. Od 1. januarja 2022 se bodo informacije zagotavljale vsak mesec.

9.2.3 Izjeme zunaj sezone ogrevanja/hlajenja

Ogrevanje in hlajenje sta lahko izvzeta iz zahteve za zagotavljanje mesečnih informacij zunaj sezone ogrevanja/hlajenja. To, kaj predstavlja sezono ogrevanja ali hlajenja, je lahko odvisno od lokacije in krajevne pristojnosti ali od stavbe do stavbe. Možnost izjem od mesečne zahteve se lahko razume kot možnostčasne opustitve zagotavljanja informacij v obdobju, ko skupni sistem stavbe ne zagotavlja ogrevanja ali hlajenja.

⁽³⁶⁾ Tukaj uporaba pojma „končni odjemalci“ in ne pojma „končni porabniki“ odraža dejstvo, da po DEU individualno merjeni porabniki nimajo nujno pravice do izbire, ali bodo obračun prejeli v elektronski obliki (prim. oddelek 7.6). V individualno merjeni stavbi lahko končni odjemalec za stavbo izbere možnost prejemanja obračuna v elektronski obliki, zaradi česar ima pravico do medletnih četrletnih informacij, a to ne pomeni samodejno, da so posamezni uporabniki stavbe (ki so končni porabniki, ne pa končni odjemalci) upravičeni do takih informacij več kot dvakrat letno pred 1. januarjem 2022.

9.2.4 Razlikovanje med zagotavljanjem informacij in dajanjem informacij na voljo

Zahteva, da se, kadar so nameščeni števcji ali delilniki stroškov ogrevanja z daljinskim odčitavanjem, informacije o obračunu ali porabi na podlagi dejanske porabe ali odčitanih podatkov iz delilnikov stroškov ogrevanja končnim porabnikom zagotavljajo medletno, lahko sproži vprašanje, kdaj ta zahteva velja za izpolnjeno. Komisija opaža, da zakonodajalec namenoma ni določil načina zagotavljanja informacij, hkrati pa je jasno razlikoval med zagotavljanjem informacij in dajanjem informacij na voljo.

Glavna zahteva je zagotavljati informacije porabniku. To je mogoče izvesti v papirni ali elektronski obliki, kot je elektronska pošta. Informacije je mogoče dati na voljo na internetu (in prek vmesnikov, kot je spletni portal ali aplikacija za pametni telefon), a je treba v takem primeru končnega porabnika nekako v rednih časovnih presledkih obveščati, sicer ne more veljati, da so bile informacije končnemu porabniku ustrezno pogosto zagotovljene, temveč so bile le dane na voljo. Le dati informacije na voljo, končnemu porabniku pa prepustiti, da jih najde, ne bi bilo skladno s splošnim ciljem tega dela revidirane DEU, in sicer ozaveščati končne porabnike o njihovi porabi.

To majhno, a pomembno razliko je pomembno poudariti tudi zato, ker je zakonodajalec vključil izbirno, dodatno dajanje informacij na voljo na internetu po tem, ko je določil glavno zahtevo za zagotavljanje informacij v rednih časovnih presledkih: „Lahko so na voljo tudi prek interneta in se posodablajo tako pogosto, kolikor to dopuščajo merilne naprave in sistemi, ki se uporabljajo.“ Beseda „tudi“ ni bila uporabljena v smislu „namesto“, ampak da bi poudarila dodatno možnost. Kakršna koli drugačna razlaga bi pustila preveč prostora za oblikovanje in uporabo sistemov, ki ne bi omogočali pogostih povratnih informacij, s čimer bi se zaobšla glavna zahteva in bi se oslabilo doseganje ključnega cilja revidirane DEU. To razlago potrjuje uporaba besedne zveze „se namesto tega lahko“ v točki 3 Priloge VIIa, kjer je zakonodajalec jasno želel, da določbe pomenijo alternative. Skratka, stalno „dajanje“ informacij na voljo na internetu ni alternativni ali zadosten način izpolnjevanja zahtev iz točke 2 Priloge VIIa v zvezi z zagotavljanjem medletnih informacij, razen če se izvaja skupaj z nekakšnim aktivnim obveščanjem končnega porabnika v zahtevanih časovnih presledkih.

9.2.5 Vsebina medletnih informacij o obračunu ali porabi

Kot je že omenjeno v oddelku 7.3, revidirana DEU zagotavlja prožnost v zvezi z naravo informacij, ki jih je treba v skladu s točko 2 Priloge VIIa zagotavljati v medletnih časovnih presledkih.

Vključiti je treba najmanj osnovne informacije o poteku dejanske porabe (ali odčitanih podatkih iz delilnikov stroškov ogrevanja). To je na primer mogoče kombinirati z ocenami, kako bi opaženi trend lahko vplival na prihodnjo porabo končnega porabnika in koliko bi znašal obračun ob nespremenjeni porabi.

Če se skupaj z informacijami iz točke 2 Priloge VIIa zagotovi tudi obračun, določbe iz točke 3 iste priloge določajo najmanjše zahteve za vsebino informacij o obračunu.

9.3 Minimalne informacije, ki morajo biti navedene na obračunu

Točka 3 Priloge VIIa določa nekatere minimalne elemente informacij, ki morajo biti končnim porabnikom na voljo v obračunu ali kot priložene k njemu, z različnimi zahtevami glede na to, ali obračun temelji na dejanski porabi ali odčitanih podatkih iz delilnikov stroškov ogrevanja. Treba je opozoriti, da končni porabniki, ki uporabljajo dele stavbe brez individualnih števcov ali delilnikov stroškov ogrevanja, ali tisti, ki prostore najemajo na osnovi „najemnine z vključenimi stroški“, morda sploh ne prejmejo obračunov na podlagi dejanske porabe ali odčitanih podatkov iz delilnikov stroškov ogrevanja. V primeru „najemnine z vključenimi stroški“ morda sploh ne prejmejo obračunov energije, zato ne bi veljala nobena od zahtev iz člena 10a ali Priloge VIIa.

V primerjavi s Prilogo VII prvotne DEU je nova Priloga VIIa ubesedena tako, da jasneje odraža zavezujočo naravo zahtev, ki jih vsebuje, na primer izpušča izraze, kot sta „če je to ustrezno“ ali „po možnosti“⁽³⁷⁾.

Priloga VIIa vsebuje tudi nekaj popolnoma novih elementov, vključno z obveznostjo, da mora obračun vsebovati „informacije o zadevnih pritožbenih postopkih, storitvah ombudsmana ali mehanizmi za alternativno reševanje sporov, kakor se uporabljajo v državah članicah“. Države članice bi pri prenosu te zahteve morale javno opredeliti, katere, če sploh, storitve ombudsmana ali mehanizmi za alternativno reševanje sporov⁽³⁸⁾ so zakonsko pristojne za obravnavo pritožb in sporov v zvezi z merjenjem, individualnim merjenjem obračunavanjem in delitvijo stroškov, tako da lahko dobavitelji energije in druge strani, ki izdajajo obračune, te informacije vključijo v obračune.

9.3.1 Obračuni na podlagi dejanske porabe/odčitanih podatkov z delilnikov stroškov ogrevanja

Posamezni elementi informacij, ki jih je treba navesti na obračunu ali v obliki priloge k obračunu na podlagi dejanske porabe ali odčitanih podatkov iz naprav, delno temeljijo na obstoječi Prilogi VII in delno na novi prilogi.

Vseh ni treba pojasniti, vredno pa je izpostaviti nekaj vidikov.

Tako kot priloga v prvotni DEU tudi Priloga VIIa v točki 3(a) omenja „dejanske cene“. Za končne odjemalce daljinskega ogrevanja in hlajenja to običajno pomeni specifikacijo skupne cene, ki jo je treba plačati, in pa tudi njene različne komponente, kot so tarife/cene, povezane s porabo in zmogljivostjo, in fiksne tarife/cene. Pri individualnem merjenju bi to morale vključevati najmanj delež stroška ogrevanja, ki ga mora posameznik plačati, skupaj z odčitanimi podatki iz naprave in skupnimi vrednostmi za stavbo, iz katerih izhajajo.

Kar zadeva primerjavo porabe z enakim obdobjem v prejšnjih letih (točka 3(c)), je treba opozoriti na obveznost dajanja te informacije na voljo v grafični obliki in glede na podnebje. Glede na zahteve v zvezi z varstvom podatkov in zasebnostjo (prim. tudi oddelek 7.5) je treba to zahtevo razumeti tako, da se nanaša le na informacije o energiji, ki jih je porabil trenutni uporabnik, tj. tisti končni uporabnik, ki mu je treba zagotoviti informacije.

Za namen popravka glede na podnebje je morda treba predvidevati, kolikšen delež energije se uporabi za pripravo sanitarne tople vode, kjer se ta energija ne meri ločeno od potreb za ogrevanje prostorov. Poleg tega so za izračun stopinjskih dni ogrevanja (HDD) ali stopinjskih dni hlajenja (CDD), s katerimi se opravi popravek glede na podnebje, potrebni za lokacijo specifični ali reprezentativni podatki o zunanji temperaturi. Da bi se lahko uporabili za informacije o obračunu, morajo biti taki podatki na voljo brez večjih zamud. Države članice in strani, odgovorne za zagotavljanje informacij o obračunu, morajo opredeliti razpoložljive vire takih podatkov, ki so lahko nacionalni, regionalni, lokalni ali specifični za stavbo (npr. če je stavba opremljena z zunanjim senzorjem, s katerim je mogoče pridobiti meritve). Prav tako bi morale biti pregledne glede metodologije, uporabljene za popravek glede na podnebje⁽³⁹⁾.

Kar zadeva informacije o uporabljeni mešanici goriv, bodo te sorazmerno jasne v večini večstanovanjskih/večnamenskih stavb, ki imajo nameščene lastne skupne kotle, zlasti kjer ti vedno delujejo na isto vrsto goriva. Kadar lahko kotli delujejo na več vrst goriv ali, na primer, kadar za zagon uporabljajo goriva za pilotni gorilnik, bi za namene skladnosti zadostovale letne povprečne vrednosti. Kadar se stavbe oskrbujejo iz omrežij za daljinsko ogrevanje ali hlajenje, bo pravna ali fizična oseba, ki je končni odjemalec, na podlagi iste določbe upravičena do prejemanja informacij o mešanici goriv, ki se uporablja za zagotavljanje storitve daljinskega ogrevanja/hlajenja. V večstanovanjskih/večnamenskih stavbah se ta informacija nato lahko uporabi⁽⁴⁰⁾ za zagotavljanje informacij o mešanici goriv končnim uporabnikom, ki uporabljajo posamezne enote.

⁽³⁷⁾ V vsaj dveh primerih to v vseh jezikovnih različicah ni bilo dosledno narejeno. Komisija meni, da bi bilo treba izdati uradni popravek za odpravo teh nedoslednosti. Namen v predlogu Komisije je bil v zvezi s tem jasen, prim. točko 1.3.3 v oddelku 4.3.2 ocene učinka (delovni dokument služb Komisije, SWD(2016) 405 final).

⁽³⁸⁾ Na primer ti, ki so navedeni na povezavi <https://ec.europa.eu/consumers/odr/main/?event=main.adr.show2>.

⁽³⁹⁾ Ne obstaja enotni standard za izračun stopinjskih dni, in ker ni boljših alternativ, lahko države članice, če želijo, spodbujajo ali zahtevajo uporabo metodologije, ki jo uporablja Eurostat: prim. https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/en/nrg_chdd_esms.htm (oddelek 3.4).

⁽⁴⁰⁾ Uporabi jo subjekt, odgovoren za obveščanje individualno merjenih uporabnikov/končnih uporabnikov, v skladu z odločitvami, ki jih države članice sprejmejo v skladu s členom 10a(3).

Načine za zagotavljanje informacij o mešanici goriv je mogoče uporabiti tudi za zagotavljanje informacij o deležu energije iz obnovljivih virov, ki se uporablja v daljinskem ogrevanju in hlajenju, s čimer se delno izpolni obveznost držav članic iz člena 24(1) revidirane direktive o energiji iz obnovljivih virov (v nadaljnjem besedilu: RED II) ⁽⁴¹⁾, ki navaja, da „[d]ržave članice zagotovijo, da se končnim porabnikom zagotovijo informacije o energetski učinkovitosti in deležu energije iz obnovljivih virov v njihovih sistemih za daljinsko ogrevanje in hlajenje na enostaven način, na primer na spletnih straneh dobaviteljev, na letnih računih ali na zahtevo“. Direktiva RED II ne opredeljuje pojma „končni odjemalci“, a, kot razume Komisija, pojem „končni porabnik“, kot se uporablja v revidirani DEU, v celoti zajema pojem „končni odjemalci“, kot se uporablja v členu 24(1) direktive RED II. Zlasti oba pojma vključujeta uporabnike posameznih enot v večstanovanjskih/večnamenskih stavbah, ki se oskrbujejo z daljinskim ogrevanjem/hlajenjem, tudi če z dobaviteljem nimajo sklenjenih individualnih ali neposrednih pogodb ⁽⁴²⁾. Zato je zagotavljanje informacij o obračunu in porabi, ki se izvaja v skladu z DEU, mogoče uporabiti za zagotavljanje informacij o deležu energije iz obnovljivih virov, ki se uporablja v daljinskem ogrevanju in hlajenju, ki ga predvideva RED II. To je lahko stroškovno učinkovit način izpolnjevanja ustreznih določb direktiv DEU in RED II, saj morajo informacije o mešanici goriv vključevati delež energije iz obnovljivih virov, kadar je taka energija del mešanice goriv.

Tak način izpolnjevanja zahtev glede zagotavljanja informacij o deležu energije iz obnovljivih virov v sistemih daljinskega ogrevanja in hlajenja bi bil nedvoumen ter bi tako preprečeval možno pravno izpodbijanje, če bi informacije o mešanici goriv vključevale kategorijo energije iz obnovljivih virov (z možno specifikacijo vrst energije) v informacijah o mešanici goriv z navedbo vrednosti nič (0) v primerih, ko ne bi bilo komponente iz obnovljivih virov.

Razkritje mešanice goriv z navedbo komponente iz obnovljivih virov v dobavi ogrevanja ali hlajenja ne bi v celoti izpolnilo zahtev iz člena 24(1) direktive RED II, razen če so vključene tudi informacije o energijski učinkovitosti sistemov daljinskega ogrevanja in/ali hlajenja.

Kar zadeva način zagotavljanja informacij, se zahteve iz točke 3(b) Priloge VIIa k DEU in člena 24(1) direktive RED II nekoliko razlikujejo. DEU je nekoliko strožja, saj je treba informacije o mešanici goriv zagotoviti „na obračunih [končnih uporabnikov] [...] ali [kot] priložene obračunom“, RED II pa dovoljuje, da se informacije o deležu obnovljivih virov in energijski učinkovitosti zagotavljajo „na enostaven način“ na spletnih straneh dobaviteljev ali na zahtevo. Nasprotno pa je zahteva iz RED II nekoliko strožja v smislu, da se nanaša na vse končne porabnike, medtem ko se zahteva iz DEU nanaša le na okvir obračunavanja na podlagi dejanske porabe ali odčitanih podatkov iz delilnikov stroškov ogrevanja.

Kar zadeva informacije o povezanih letnih emisijah toplogrednih plinov, se poraja vrsta vprašanj, odvisno od tega, ali dobava izhaja iz enega samega vira goriva, na primer iz skupnega kotla na plin ali kurilno olje v stavbi, ali iz sistema daljinskega ogrevanja ali daljinskega hlajenja. V obeh primerih je treba biti pozoren na to, kako in v kolikšni meri se odraža vpliv izgub učinkovitosti v stavbi ali v omrežju ter kateri kazalniki se uporabljajo (tj. absolutni ali relativni/specifični (kgCO₂e/kj), skupni ali na stanovanje itd.).

Upravljalci daljinskega ogrevanja in hlajenja morajo zagotoviti najmanj letne povprečne emisije omrežja na obračunano/dobavljeno enoto energije (tj. vključno z vplivom izgub v omrežju), tako da je mogoče izračunati ustrezne absolutne emisije za katerega koli končnega odjemalca.

Na tej podlagi ali na podlagi porabe goriva stavbe lahko individualno merjeni porabniki dobijo informacije o svojem deležu absolutnih emisij (v kg) IN relativnih/specifičnih povprečnih emisij, npr. z navedbo sestave daljinskega ogrevanja ali uporabljenega goriva in, kjer je ustrezno, lokalnih obnovljivih virov energije.

⁽⁴¹⁾ Direktiva (EU) 2018/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov (UL L 328, 21.12.2018, str. 82).

⁽⁴²⁾ To je izrecno navedeno v revidirani DEU (prim. tudi oddelek 7.1). V direktivi RED II to izhaja iz uporabe ožjega pojma „uporabnik“ v členu 24(2), kar pomeni, da je zakonodajalec želel razlikovati med obsegom obveznosti v členu 24(1) in členu 24(2).

Države članice lahko v vsakem primeru obseg zahteve glede zagotavljanja informacij o emisijah toplogrednih plinov omejijo le na zagotavljanje teh informacij v primerih oskrbovanja z daljinskim ogrevanjem s skupno nazivno vhodno toplotno močjo, večjo od 20 MW. Kadar se država članica odloči za to, to zlasti malim do srednje velikim omrežjem za daljinsko ogrevanje in individualno merjenim stavbam, ki imajo lastne kotle, omogoča izvzetje iz potrebe po zagotavljanju takih informacij. Poudariti je treba, da ta možnost omejitve obsega zahteve glede informacij ne velja za informacije o mešanici goriv, zadeva le informacije o povezanih letnih emisijah toplogrednih plinov.

Pri sistemih daljinskega ogrevanja ali hlajenja, kjer lahko porabniki izberejo določene „zelene“ produkte, ki se prodajajo kot izhajajoči iz določene mešanice goriv (npr. 100-odstotno iz obnovljivih virov energije) ali z določenim odtisom emisij toplogrednih plinov, ki se razlikuje od povprečja sistema, je to treba upoštevati, da se preprečijo dvojno štetje in zavajajoče informacije za porabnike. Vsako tako prodajo bi bilo treba izključiti pri izračunu povprečne mešanice goriv ali odtisa toplogrednih plinov za končne odjemalce. Če tega ne bi naredili, bi to lahko pomenilo kršitev zakonodaje EU o varstvu potrošnikov ⁽⁴³⁾.

Točka 3(f) Priloge VIIa zahteva primerjave porabe porabnika s porabo povprečnega normaliziranega ali referenčnega končnega porabnika iz iste kategorije porabnikov, zato bodo morale države članice oblikovati ali prenesti odgovornost za oblikovanje primernih referenčnih meril in kategorij porabnikov. V zvezi z individualnim merjenjem bi ponudniki storitev individualnega merjenja ustrezna in točna referenčna merila lahko zagotovili na podlagi podatkov iz stavb, ki jih imajo v portfeljih. V zvezi z elektronskimi obračuni se take primerjave lahko dajo na voljo na spletu, nato pa bi bilo treba napotilo nanje navesti v obračunu. V zvezi z obračuni v papirni obliki morajo biti primerjave seveda vključene v sam obračun, prav tako tudi drugi elementi, ki morajo biti vključeni.

9.3.2 *Obračuni, ki ne temeljijo na podlagi dejanske porabe/odčitanih podatkov iz delilnikov stroškov ogrevanja*

Zdaj je običajna praksa (vsaj v situacijah, ko naprave z daljinskim odčitavanjem niso na voljo), da redni/medletni obračuni temeljijo na pavšalnih ocenah letne porabe. Ni treba, da taki obračuni vključujejo vse zgoraj navedene elemente, morajo pa vsebovati „jasno in razumljivo pojasnilo o tem, kako je bil znesek na računu izračunan, in vsaj informacije iz točk (d) in (e)“ točke 3 Priloge VIIa. Te zahteve veljajo tudi v situacijah, ko obračuni nikoli ne temeljijo na dejanski porabi/odčitanih podatkih iz delilnikov stroškov ogrevanja. To bo veljalo za posamezne končne porabnike v večstanovanjskih in večnamenskih stavbah, ki niso individualno merjene, ter kjer se stroški energije na končne porabnike prenesajo s ponavljajočimi se bremenitvami ali obračunavanjem stroškov ogrevanja, ki temelji izključno na drugih parametrih, kot je tlorisna površina, prostornina itd.

⁽⁴³⁾ Prim. tudi SWD(2016) 163 final z dne 25. maja 2016: Delovni dokument služb Komisije: Smernice za izvajanje/uporabo Direktive 2005/29/ES o nepoštenih poslovnih praksah.
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX%3A52016SC0163>